ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 291 (5367). ПАНЯДЗЕЛАК 23 СНЕЖНЯ 1935 г.

Год выдання XVIII

Нарада перадавых калгаснікаў і калгасніц Узбекістана, Казакстана і Кара-Калпакіі з кіраўнікамі партыі і ўрада 19 снежня 1935 года

На здымку: выступленне таварыша В. М. Молатава.

ПРАМОВА тав. В. М. МОЛАТАВА

НА НАРАДЗЕ ПЕРАДАВЫХ КАЛГАСНІКАЎ І КАЛГАСНІЦ УЗБЕКІСТАНА, КАЗАКСТАНА І КАРА-КАЛПАКІІ 19 СНЕЖНЯ 1935 ГОДА

Таварыш **Молатаў**, пачынаючы сваю прамову, гаворыць першае слова «таварышы» спачатку па-узбекску, а затым па-казакску і па кара-калпакску, што выклікае бурныя апладысменты дэлегатаў.

— Зусім нядаўна мы мелі сустрэчу з дэлегатамі ад бавоўнаробаў перадавікоў Таджыкістана і Туркменістана. Сёння ў нашым асяроддзі таварышы з Узбекістана, Казакстана і Кара-Калпакіі, якія прышлі ў Маскву з няменшымі поспехамі; чым першыя дэлегаты ад бавоўнаробаў.

Тое, аб чым мы гаварылі пры першай гутарцы з перадавымі бавоўнаробамі, адносіцца ў няменшай меры і да бавоўнаробаў — калгаснікаў Узбекістана, Казакстана і Кара-Калпакіі. Большасць раёнаў бавоўнаводства Совецкага Саюза вышла на вялікую дарогу сапраўднага ўздыму. Выступаўшыя тут таварышы і, у першую чаргу, таварышы з Узбекістана пацвердзілі гэта ў поўнай меры.

Мы слухалі сёння прамовы аб барацьбе за бавоўну, аб калгасніках-бавоўнаробах, забяспечыўшых высокія ўраджаі, аб калгасах і соўгасах з іх перамогамі на бавоўняным фронце. І зноў на розных мовах калгаснікі тут гаварылі аб тым, што яны неразрыўна звязваюць свае поспехі і перамогі з імёнамі Леніна—Сталіна, з імёнамі правадыроў мільёнаў, якія будуюць социялізм. (Апладысменты).

Сваімі словамі аб жыцці бавоў-... Казакстана ...ючы таму, што калгасы зрабілі магчымымі гэтыя выключна высокія ўраджаі, дайшоўшыя ва Ўзбекістане да 40—50 і нават да 57 цэнтнераў бавоўны з гектара, якіх не ведае ні адна капіталістычная краіна і аб якіх наогул ніхто не чуў да совецкага калгаснага ладу. (Апладысменты).

Значна выраслі і нашы матэрыяльныя магчымасці, якія аблягчаюць барацьбу за далейшы рост ураджаю бавоўны і іншых сельскагаспадарчых культур.

Ніколі бавоўняныя палі яшчэ не атрымлівалі столькі мінеральных угнаенняў, як цяпер. Колькасць мінеральных угнаенняў у нас расце з года ў год. Гэта ва многім дапаможа нашай барацьбе за высокую ўраджайнасць у бавоўнаводстве.

Мы накіравалі за апошнія гады вялікую колькасць новых машын у бавоўняныя раёны. На бавоўняных палях працуе цяпер многа трактараў, новых плугоў, новых сеялак, новых культыватараў. Мы яшчэ не дабіліся вырашэння задачы з вытворчасцю добрай уборачнай машыны па бавоўне. Але мы будзем упарта працаваць і над вырашэннем гэтай задачы. Мы спадзяемся і гэту задачу вырашыць паспяхова.

Але ваш прыезд у Маскву гаворыць яшчэ аб адным факце, значэнне якога нельга пераацаніць.

У гэтым годзе ўпершыню прыехалі ў Маскву дэлегацыі перадавых бавоўнаробаў-калгаснікаў з ...

Рост ураджаяў і даходаў у калгасах прабуджаюць новыя і ўсё больш высокія патрабаванні культуры ў працоўных і разам з тым ствараюць магчымасць больш шпаркага павышэння культурнасці мас. У нашым Саюзе створаны цяпер неабходныя прадпасылкі для таго, каб усе нацыянальнасці СССР з усёй рознастайнасцю іх нацыянальных запатрабаванняў у адносінах культуры маглі атрымаць поўнае задаваленне.

На папярэдняй нарадзе з перадавікамі-бавоўнаробамі тав. Сталін гаварыў аб тым, што пры ўсёй каштоўнасці бавоўны яшчэ больш важным для нас з'яўляецца дружба народаў нашай краіны. (Апладысменты).

Чым асабліва вялікая сіла Совецкага Саюза? Тым, што працоўныя нашай краіны, якія належаць да розных нацыянальнасцей, па-брацку дапамагаюць адны другім. У свой час рабочыя прамысловых раёнаў цэнтра Расіі першымі скінулі ўладу памешчыкаў і капіталістаў, а затым дапамаглі сялянам і дэхканам пабудаваць калгасы. Цяпер расце магутнасць нашых калгасаў, і калгаснікі з самых розных раёнаў Совецкага Саюза з'яўляюцца ў Маскву з паведамленнем аб сваіх вялікіх поспехах і аб палепшэнні жыцця ў калгасах. На вашым прыкладзе мы бачым таксама, як перадавыя калгаснікі з радасцю аддаюць свае сілы барацьбе за лепшае жыццё не толькі для сябе, ...

Леніна і Сталіна. (Зала наладжвае тав. Сталіну авацыю. Крыкі «ўра!»).

Таварышы, мне застаецца сказаць два словы аб будучым годзе.

Тут прысутнічаюць перадавікі-калгаснікі Казакстана і Кара-Калпакіі, якія дабіліся ў гэтым годзе вялікіх поспехаў ва ўраджайнасці і ў валавым зборы бавоўны. Мы вітаем і віншуем таварышоў Казакстана і Кара-Калпакіі з гэтымі поспехамі. (Апладысменты).

Тут прысутнічаюць таксама перадавікі бавоўнаробы з калгасаў Узбекістана. Мы думаем, што яны, з'явіўшыся да нас з лепшымі ва ўсім Совецкім Саюзе паказальнікамі па ўраджаю бавоўны, заслугоўваюць гарачага прывітання і віншавання. (Доўгія незмаўкальныя апладысменты).

Мы павінны зрабіць з усяго гэтага вывад у адносінах 1936 года. Мы спадзяемся, таварышы, што сустрэнемся з вамі, з перадавымі калгаснікамі-бавоўнаробамі і кіраўнікамі лепшых соўгасаў, і ў будучым годзе (Апладысменты).

Мы спадзяемся ў будучым годзе бачыць у Маскве перадавікоў бавоўнаробаў усіх рэспублік і нацыянальных абласцей Совецкага Саюза Сярод іх, мы ўпэўнены, належнае месца будзе належаць вядучай рэспубліцы па бавоўне — Узбекістану. (Апладысменты).

Мы ўпэўнены, што ў будучым годзе будзем мець сустрэчу з многімі перадавікамі-бавоўнаробамі, і ў ліку іх будзе нямала такіх, якія дадуць ураджайнасць не менш 25—30 цэнтнераў бавоўны з ...

АБ 15-ГОДОВЫМ ЮБІЛЕІ БДТ-3

ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА І СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР

Улічваючы вялікую работу, праробленую 3-м Беларускім дзяржаўным тэатрам за 15 год яго дзейнасці, асабліва ў справе культурнага абслугоўвання працоўных мас вёскі (калгасаў і соўгасаў), Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Совет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Узнагарадзіць граматамі ЦВК БССР старэйшых работнікаў і актыўных удзельнікаў у будаўніцтве тэатра тт народнага артыста рэспублікі **Галубка В. І.**, артыстаў **Саннікава К. Н.**, **Рэйзман-Бусела Д. В.**, **Качынскую А. Б.**, **Несцяровіч О. І.**, **Лазарчык З. С.**

2. За актыўны ўдзел у арганізацыі тэатра і стварэнне раду каштоўных мастацкіх вобразаў **надаць званне заслужанага артыста рэспублікі** лепшым акторам тэатра тт. **Згіроўскаму А. А.** і **Былічу К. Ф.**

3. Прэміраваць народнага артыста рэспублікі, нязменнага дырэктара тэатра Владзіслава Іосіфавіча Галубка асабістай легкавой машынай і творчай камандыроўкай у Маскву і Ленінград.

4. Выдаць грашовую прэмію артыстам тэатра: В. І. Галубку, К. Н. Саннікаву, Д. В. Рэйзман Бусел, А. Б. Качынскай, О. І. Несцяровіч, З. С. Лазарчык, А. А Згіроўскаму і К. Ф Былічу.

5. Даручыць Народнаму камісарыяту асветы БССР прэміраваць каштоўнымі падарункамі работнікаў БДТ-3, праявіўшых сябе на рабоце ў тэатры.

6. Для палегчання работы БДТ-3 па абслугоўванню раёнаў, соўгасаў і калгасаў выдаць тэатру грузавую машыну.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР А. ЧАРВЯКОЎ.

Намеснік старшыні Совета Народных Камісараў БССР А. ЛЮБОВІЧ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР М. ЛЯЎКОЎ.

23 снежня 1935 г. г. Менск.

Трэцяму Беларускаму дзяржаўнаму тэатру

Прэзідыум ЦВК БССР горача вітае калектыў трэцяга Беларускага дзяржаўнага тэатра і яго нязменнага кіраўніка — народнага артыста рэспублікі таварыша Галубка з пятнаццацігадовым юбілеем і адзначае вялікую работу тэатра па абслугоўванню культурных патрэб працоўных горада і вёскі.

Стварэнне і работа тэатра, даўшага рад высокамастацкіх пастановак, якія з'яўляюцца каштоўным укладам у пабудову культуры, нацыянальнай па форме, социялістычнай па зместу, — ёсць яркі паказальнік трыумфу ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Прэзідыум ЦВК БССР жадае тэатру далейшай творчай работы і выказвае ўпэўненасць, што яго работа будзе спрыяць яшчэ большаму ўзняццю творчай ініцыятывы працоўных мас, справе выканання задач социялістычнага будаўніцтва, умацавання абароназдольнасці нашай социялістычнай радзімы, замацавання вялікай дружбы народаў.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна наперад, да новых перамог!

ПРЭЗІДЫУМ ЦВК БССР

Праўленне СОП БССР горача вітае калектыў БДТ-3 і Вас асабіста, тав. Галубок, — першага народнага артыста рэспублікі ў дзень 15-гадовага юбілею слаўнага, сапраўды народнага тэатра.

Цяжкі і складаны шлях прайшоў тэатр. Шмат было няўдач, а часамі зрываў і памылак ідэйна-творчага парадку Але стаўшы цвёрда на совецкія пазіцыі, калектыў тэатра пад кіраўніцтвам КП(б)Б пераможна з цяжкасцямі і вышаў на сонечны шлях, які вядзе да яснай далі, да аўладання сапраўднымі вышынямі тэатральнай культуры, да стварэння поўнацэннага мастацтва, вартага новага социялістычнага чалавека.

Жадаем калектыву тэатра поспехаў у яго далейшай рабоце на карысць социялістычнай радзімы. Спадзяемся што вы яшчэ больш шчыльна звяжацеся з совецкімі драматургамі нашай дзівоснай краіны і разам з імі створыце не адзін яркі, хвалюючы спектакль, які будзе помнікам чалавечай культуры нашай эпохі, эпохі Леніна—Сталіна.

ПРАЎЛЕННЕ САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ БССР: А. Александровіч, З. Аксельрод, П. Броўка, Я. Бранштэйн, І. Гурскі, П. Галавач, Я. Колас, М. Клімковіч, Я. Купала, К. Крапіва, М. Лынькоў, І. Харык, М. Чарот, К. Чорны.

Прэзідыум Беларускай акадэміі ... калектыў Трэця...

Вітаю БДТ-3 і яго слаўнага заснавальніка, майго мілага друга народнага ...

ГОМЕЛЬ.

ТРЭЦЯМУ БЕЛАРУСКАМУ ДЗЯРЖАЎНАМУ ТЭАТРУ

У дзень пятнаццацігадовага юбілею Трэцяга Беларускага дзяржаўнага тэатра вітаю ўвесь калектыў тэатра і яго кіраўніка — народнага артыста таварыша Галубка.

Жадаю ўсяму калектыву тэатра далейшых поспехаў у яго рабоце на карысць нашай социялістычнай радзімы, на карысць працоўных, будуючых пад кіраўніцтвам партыі і правадыра народу вялікага СТАЛІНА шчаслівае і радаснае жыццё.

Сакратар ЦК КП(б)Б ВАЛКОВІЧ.

ГОМЕЛЬ.

ДЫРЭКТАРУ БДТ-3 ГАЛУБКУ УСІМ ТВОРЧЫМ ПРАЦАЎНІКАМ І УСЯМУ КАЛЕКТЫВУ ТЭАТРА

Віншую вас, таварышы, з пятнаццацігадовым юбілеем. Ваш тэатр ...е і развіваўся, як крыніца совецкага мастацтва разам з усім вызваленым беларускім народам. Ленінскі лозунг — «мастацтва масам» — ...віўся кіруючым пачаткам у рабоце вашага тэатра з першых дзён ...го існавання. Іменна ў гэтым заруку вашага выдатнага палітычнага і мастацкага росту і той вялікай папулярнасці і любві, якою вы заслужана карыстаецеся сярод калгаснікаў, рабочых і ўсіх працоўных. Ваш тэатр заўсёды чэрпаў свае сілы, ве... ў раскрепаленым, уздымаючымся працоўным народзе. Мне добра вядомы вашы паходы ў цяжкіх умовах у самыя захалусныя куткі нашай Беларусі, калі вы ў палесніх ... паказвалі дасягненні мастацтва, уздымалі масы сялянства на барацьбу за новае жыццё, за калгасы. З радасцю ўспамінаю, як я сустракаў вас не раз на працягу ... гадоў у самых аддаленых вёсках БССР вандруючымі прапаведнікамі совецкага мастацтва, пагарджаючымі ўсякімі нязручнасцямі, ...насцямі і нават пішэннямі. Асабліва заслугоўвае быць адзначаным арганізатар вашага тэатра тав. Галубок, які па праву, заслужана ...ць званне народнага артыста Беларускай рэспублікі.

І задаволеннем адзначаю ідэйны мастацкі рост вашага калектыва. ... вандроўнага тэатра вы выраслі ... мастацкую сілу Гэты ... помкі ... па шляху ...

...гадоў у самых аддаленых вёсках БССР вандруючымі прапаведнікамі совецкага мастацтва, пагарджаючымі ўсякімі нязручнасцямі, ...асцямі і нават пішэннямі. ...заслугоўвае быць адзначаным арганізатар вашага тэатра тав. ...бак, які па праву, заслужана ...званне народнага артыста ...рускай рэспублікі.

...задавальненнем адзначаю ідэйны ...стацкі рост вашага калектыва. ...вандроўнага тэатра вы выраслі ...мую мастацкую сілу. Гэты ...праходзіў па шляху ломкі ...уазна-нацыяналістычнай ідэалогіі ў нацыянальным мастацтве і ...ўкаранення ідэй пролетарскага інтэрнацыяналізма; тым самым вы ўключыліся ў агульныя ...барацьбы за трыумф ленінска-...скай нацыянальнай палітыкі.

...рачае прывітанне вам, таварышы. Умацоўвайце і надалей пролетарскае мастацтва, рухайце яго наперад. Падымайце вышэй і вышэй ...нашай партыі — сцяг Леніна—...

Старшыня Соўнаркома БССР

Н. ГАЛАДЗЕД.

...вага юбілею слаўнага сапраўды народнага тэатра.

Цяжкі і складаны шлях прайшоў тэатр. Шмат было няўдач, а часамі зрываў і памылак ідэйна-творчага парадку. Але стаўшы цвёрда на совецкія пазіцыі, калектыў тэатра пад кіраўніцтвам КП(б)Б перамог цяжкасці і выйшаў на сонечны шлях, які вядзе да яснай далі, да аўладання сапраўднымі вышынямі тэатральнай культуры, да стварэння поўнацэннага мастацтва, вартага новага соцыялістычнага чалавека.

Прэзідыум Беларускай акадэміі навук горача вітае калектыў Трэцяга дзяржаўнага тэатра і яго нязменнага кіраўніка т. Галубка, якія на працягу пятнаццаці гадоў з любоўю служылі вялікай справе мастацтва. Мы ўпэўнены, што Трэці дзяржтэатр арганічна звязаны з шырокімі працоўнымі масамі, і надалей будзе ў гэтай сувязі з масамі чарпаць творчае натхненне і энтузіязм для служэння вялікай справе пролетарскага мастацтва.

Прэзідыум Беларускай акадэміі навук: акадэмікі ГОРЫН, КОЛАС, ШЧАРБАКОЎ, ВАЛЬФСОН, КУЛАГІН, БУРСТЫН, праф. ШПЕНЦЭР.

...спадзяемся, што вы яшчэ больш шчыльна звяжацеся з совецкімі драматургамі нашай дзівоснай краіны і разам з імі створыце не адзін яркі, хвалюючы спектакль, які будзе помнікам чалавечай культуры нашай эпохі, эпохі Леніна—Сталіна.

ПРАЎЛЕННЕ САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ БССР: А. Александровіч, З. Аксельрод, П. Броўка, Я. Бранштэйн, І. Гурскі, П. Галавач, Я. Колас, М. Клімковіч, Я. Купала, К. Крапіва, М. Лынькоў, І. Харык, М. Чарот, К. Чорны.

Вітаю БДТ-3 і яго слаўнага заснавальніка, майго мілага друга народнага артыста рэспублікі Галубка ў дзень пятнаццацігоддзя нястомнай жыватворчай тэатральнай работы на радасць і шчасце працоўнага народу Совецкай Беларусі. Я ад душы жадаю калектыву тэатра і Галубку працаваць і надалей так прамяніста, так аддана тэатральнаму беларускаму мастацтву нацыянальнаму па форме, соцыялістычнаму па зместу, як працуюць сёння стаханаўцы на гонар і славу нашай радзімы, на гонар і славу нашай ленінска-сталінскай партыі, на гонар і славу вялікага друга мастацтва мудрага Сталіна.

ЯНКА КУПАЛА.

...шыя тут таварышы і, у першую чаргу, таварышы з Узбекістана пацвердзілі гэта ў поўнай меры.

Мы слухалі сёння прамовы аб барацьбе за бавоўну, аб калгасніках-бавоўнаробах, забяспечыўшых высокія ўраджаі, аб калгасах і соўгасах з іх перамогамі на бавоўняным фронце. І зноў на розных мовах калгаснікі тут гаварылі аб тым, што яны неразрыўна звязваюць свае поспехі і перамогі з імёнамі Леніна—Сталіна, з імёнамі правадыроў мільёнаў, якія будуюць соцыялізм. **(Апладысменты).**

Сваімі словамі аб жыцці бавоўнаробаў Узбекістана, Казакстана і Кара-Калпакіі вы пацвердзілі сказанае правадыром нашай партыі таварышам Сталіным, што жыццё працоўных у нашай краіне стала лепшым, весялейшым, і што вы добра памятаеце аб тым, што поспехі бавоўнаводства не толькі даюць магчымасць палепшыць ваша ўласнае жыццё, але і маюць вялікае значэнне для працоўных усяго Совецкага Саюза.

Нашы поспехі па бавоўне з'яўляюцца адным з лепшых паказальнікаў вялікага ўздыму сельскай гаспадаркі, які пачаўся з умацаваннем калгасаў. Значыць, неабходную нашай прамысловасці сельскагаспадарчую сыравіну мы ў хуткім часе будзем мець у вялікай колькасці, і ў нас будзе многа тавараў, у якіх мы адчуваем цяпер такую патрэбу. Жыццё працоўных совецкіх рэспублік палепшылася і будзе цяпер паляпшацца з кожным годам яшчэ хутчэй. У гэтым значэнне вашых поспехаў.

Вы гаварылі тут і аб сваіх патрэбах, і новых запатрабаваннях, якія растуць у працоўных у нашай краіне. Але і магчымасці, якія цяпер мае Совецкі Саюз, не тыя, што раней, яны значна выраслі.

Масква, у якой вы зараз знаходзіцеся, аднясецца да вашых патрэб і запатрабаванняў з належнай увагай, — у гэтым вы можаце быць упэўнены.

У нас ёсць цяпер усё для таго, каб ісці наперад хутчэй, чым раней. Мы недарма прайшлі праз многія труднасці будаўніцтва новага жыцця. Галоўнае ў нас пабудавана ўжо і ў прамысловасці, і сельскай гаспадарцы. Цяпер нам трэба толькі адно: вучыцца лепш працаваць, раўняцца па перадавых, не пакідаць нікога ў адсталых радах, — і тады ад першых поспехаў паляпшэння жыцця мы ўзнімемся на такую вышыню, аб якой працоўныя не маглі раней і марыць.

Мы, рабочыя і працоўныя вёскі, заваявалі совецкі лад, у якім няма месца эксплаататарам і прыгнятальнікам працоўных. Працоўныя ўсіх народаў і нацыянальнасцей у нашай краіне самі цалкам карыстаюцца пладамі сваёй працы.

Заваяваўшы ў барацьбе з памешчыкамі, баямі і капіталістамі совецкі лад, мы падрыхтавалі затым умовы для арганізацыі калгасаў ва ўсім вялікім саюзе народаў. І вось, нямнога часу прайшло, як створаны калгасы, а мы ўжо дабіліся значнага паляпшэння жыцця працоўных сялян-дэхкан. Мы дабіліся гэтага дзякуючы вялікую колькасць новых машын ў бавоўняныя раёны. На бавоўняных палях працуе цяпер многа трактараў, новых плугоў, новых сеялак, новых культыватараў. Мы яшчэ не дабіліся вырашэння задачы з вытворчасцю добрай уборачнай машыны па бавоўне. Але мы будзем упарта працаваць і над вырашэннем гэтай задачы. Мы спадзяемся і гэту задачу вырашыць паспяхова.

Але ваш прыезд у Маскву гаворыць яшчэ аб адным факце, значэнне якога нельга пераацаніць.

У гэтым годзе ўпершыню прыехалі ў Маскву дэлегацыі перадавых бавоўнаробаў-калгаснікаў з весткамі аб сваіх знамянальных поспехах. Праз вас аб гэтых поспехах гавораць тут тысячы і тысячы перадавых калгаснікаў, якія канчаткова сталі на новы шлях і ўжо зразумелі, што гэта — адзіны шлях да шчаслівага жыцця працоўных. Гэта гаворыць аб тым, што і там, дзе прыгнечанне працоўных і адсталасць мас былі асабліва вялікімі, што і там цяпер ключом б'е новае, вызваленае ад пут, жыццё, што і там узялі верх новыя людзі, якія налічваюцца цяпер многімі тысячамі і за якімі ўжо ідуць мільёны.

Цяпер, калі гэтыя мільёны адчулі сябе тварцамі свайго жыцця, **галоўнае, у чым яны маюць патрэбу, — у культуры.** Рост культурнасці працоўных — асноўная ўмова нашых далейшых перамог.

Культурнасць працоўных Узбекістана, Казакстана і іншых рэспублік і нацыянальных абласцей Сярэдняй Азіі шпарка расла за гады совецкай улады. Аб гэтым сведчыць рост граматнасці сярод працоўных, рост нацыянальнага друку і т. д.

Але не толькі ў гэтым мы бачым рост культурнасці працоўных.

У калгасах, у грамадскай працы калгаснікаў таксама расце наша новая культура. З таго, што мы чулі хоць-бы на гэтай нарадзе, відаць, што ў вас, у калгасах, шпарка растуць новыя кадры майстроў бавоўнянай справы; растуць практыкі — аграномы новага тыпу; растуць буйныя арганізатары і знаўцы бавоўнаводства. У грамадскай калгаснай працы, як і ва ўсіх нашых соцыялістычных прадпрыемствах, куецца новая культура, растуць свядомыя будаўнікі новага жыцця.

Совецкі лад забяспечвае шпаркі рост новай, соцыялістычнай культуры. Магчымасць для ўсіх працоўных прымаць актыўны ўдзел у творчасці новага жыцця, якое ствараецца совецкім ладам з яго калгасамі, з яго соцыялістычнымі прадпрыемствамі, падымае масы з цемры да святла, да свядомага жыцця культурных людзей не толькі на школьнай парце, але і ў працы, асабліва з таго часу, як гэта праца зрабілася грамадскай і арганізаванай, з шырокім прымяненнем машын і новай тэхнікі наогул, расце новая культура і культурнасць працоўных.

Але забяспечыць сапраўдны рост культурнасці працоўных можна толькі ўсямерным далейшым развіццём граматнасці, нацыянальнага друку і будаўніцтва культурных устаноў на роднай мове.

...цоўныя нашай краіны, якія належаць да розных нацыянальнасцей, па-брацку дапамагаюць адны другім. У свой час рабочыя прамысловых раёнаў цэнтра Расіі першымі скінулі ўладу памешчыкаў і капіталістаў, а затым дапамаглі сялянам і дэхканам пабудаваць калгасы. Цяпер расце магутнасць нашых калгасаў, і калгаснікі з самых розных раёнаў Совецкага Саюза з'яўляюцца ў Маскву з паведамленнем аб сваіх вялікіх поспехах і аб паляпшэнні жыцця ў калгасах. На вашым прыкладзе мы бачым таксама, як перадавыя калгаснікі з радасцю аддаюць свае сілы барацьбе за лепшае жыццё не толькі для сябе, але і за лепшае жыццё для працоўных усіх нацыянальнасцей, усіх народаў Совецкага Саюза. **(Апладысменты).**

Дружба народаў Совецкага Саюза — наша вялікая сіла ў барацьбе за лепшае жыццё для працоўных нашай краіны. Але мы будуем новае жыццё на тэрыторыі, якая складае не толькі значную частку Еўропы, але і немалую частку Азіі. А трэба ўспомніць, што 4/5 насельніцтва земнага шара — 1.600 млн. з 2 млрд. з лішкам—складаюць жыхары Еўропы і Азіі. Калі, з аднаго боку, да таго, што адбываецца ў Совецкім Саюзе, уважліва прыглядаюцца рабочыя і сяляне Еўропы, а з другога — працоўныя Азіі, як і працоўныя іншых частак свету, то кожны наш сапраўдны поспех у паляпшэнні жыцця працоўных і ў росце нацыянальных культур у Совецкім Саюзе з'яўляецца не толькі пытаннем барацьбы народаў нашага Саюза, але і жывым заражальным прыкладам для народаў усяго свету. **(Апладысменты).**

Мы можам толькі радавацца таму, што такія словы, як «совет» і «колхоз» сталі ўжо зразумелымі працоўным ва ўсіх частках земнага шара. Чым з большым поспехам мы будзем ісці наперад у будаўніцтве новага лепшага для працоўных жыцця і чым больш працоўных іншых краін будуць ведаць аб тым, што мы дасягаем гэтага шляхам знішчэння класаў памешчыкаў і капіталістаў, на аснове знішчэння панавання аднаго народу над другім, на аснове ўмацавання дружбы паміж рабочымі і сялянамі ўсіх нацыянальнасцей, — тым больш заражальным наш прыклад будзе для працоўных іншых краін.

Мы дабіліся гэтага дзякуючы таму, што словы «большэвік» і «большэвізм» зрабіліся зразумелымі працоўным ва ўсіх кутках земнага шара, як сцяг вызвалення працоўных, як аснова нашай перамогі. **(Апладысменты).**

Імення таму, таварышы, не толькі мы, працоўныя Совецкага Саюза, але і працоўныя ўсіх краін лічаць сваімі правадырамі ...тага вывад у адносінах 1936 года.

Мы спадзяемся, таварышы, што сустрэнемся з вамі, з перадавымі калгаснікамі-бавоўнаробамі і кіраўнікамі лепшых соўгасаў, і ў будучым годзе. **(Апладысменты).**

Мы спадзяемся ў будучым годзе бачыць у Маскве перадавікоў бавоўнаробаў усіх рэспублік і нацыянальных абласцей Совецкага Саюза. Сярод іх, мы ўпэўнены, належнае месца будзе належаць вядучай рэспубліцы па бавоўне — Узбекістану. **(Апладысменты).**

Мы ўпэўнены, што ў будучым годзе будзем мець сустрэчу з многімі перадавікамі-бавоўнаробамі, і ў ліку іх будзе нямала такіх, якія дадуць ураджайнасць не менш 25—30 цэнтнераў бавоўны з гектара на калгас у цэлым. Мы вітаем гэту рух «трыццатнікаў» ва Узбекістане, як рух перадавікоў у бавоўнаводстве.

Дазвольце выказаць упэўненасць у тым, што працоўныя Узбекістана, Казакстана, Кара-Калпакіі і ўсіх нацыянальных рэспублік і абласцей, якія вядуць барацьбу за поўнае забеспячэнне бавоўнаю Совецкага Саюза, што яны зробяць усё, каб пайсці наперад ад поспехаў гэтага года да яшчэ большых поспехаў будучага года. **(Апладысменты).**

Тав. **Молатаў канчае словамі:** «Няхай жывуць працоўныя Узбекістана!», «Няхай жывуць працоўныя Казакстана!», «Няхай жывуць працоўныя Кара-Калпакіі!», гаворачы гэтыя словы па-узбекску, па-казакску і па-каракалпакску.

(Зала наладжвае авацыю тав. Молатаву. Доўга незмаўкаючыя крыкі «ўра» патрасаюць своды залы).

Молатаў. У заключэнне, таварышы, я павінен вам паведаміць, што як на першай нарадзе з перадавікамі-бавоўнаробамі, **так і на** данай, кіраўнікі нарады, **па прапанове тав. Сталіна, маюць намер** прадставіць усіх удзельнікаў і ўдзельніц нарады **за выдатную** работу па бавоўне да **вышэйшай** узнагароды — да ордэна. **(Зала зноў наладжвае авацыю.)**

Другое паведамленне **заключаецца** ў тым, што ўрад **прызнаў** неабходным даць па аўтамабілю-грузавіку кожнаму калгасу, **прадстаўленаму** тут, і паднесці **кожнаму** з удзельнікаў нарады па патэфону з пласцінкамі і гадзіннікі: жанчынам — ручныя, а мужчынам — кішэнёвыя.

(Заключныя словы прамовы тав. Молатава і ўнесеная ім ад імя прэзідыума прапанова былі спатканы ўзрывам авацый удзельнікаў нарады, прарываемых прывітальнымі воклічамі на узбекскай, казакскай і каракалпакскай мовах: «Ура Сталіну, даўшаму нам заможнае жыццё!». «Дзякуй тав. Сталіну!», «Няхай жыве т. Молатаў, старшыня СНК Саюза!». «Тысячу раз дзякуй ураду за шчаслівае жыццё і цёплы прыём!»).

Выканаць фінансавы план 1935 года

...калгаснікі і калгасніцы сельскагаспадарчай арцелі **«Новы шлях»**, ...скага раёна, у сваім пісьме ...ўсіх калгаснікаў, калгасніц і ...цоўных аднаасобнікаў Совецкай Беларусі, надрукаваным у «...ездзе» 2 снежня, падрабязна ...казалі, як расце і мацнее заможнае жыццё ў калгасе. Багаты ...дзень, электрычнасць, школа, клуб, кіно і інш. становіцца ...тэрным для калгаснай вёскі. ...бнейшыя поспехі нашай ...рамысловасці і сельскай гаспадаркі, адмена картак і зніжэнне ...ен на прадукты выклікалі рост ...рыяльна-бытавога становішча ...шырэйшых мас працоўных. ...наўскі рух — адна з самых ...скучых старонак гісторыі будаўніцтва соцыялізма,—які ўзнік ...аснове карэннага паляпшэння ...рыяльнага становішча рабо..., у сваю чаргу стварае ўсе ...мовы для яшчэ большага росту ...дабыту народу.

...вай ілюстрацыяй такога росту з'яўляецца рэзкае павелічэнне ...адаў у дзяржаўных працоўных ашчадных касах. За кастрычнік і лістапад гэтага года паступіла па БССР 2 мільёны рублёў ...адаў—на 52 проц. больш, чым ...гэтыя-ж месяцы мінулага года! ...се і сярэдні размер укладаў. ...Калі на 1 студзеня ён складаў ...каля 80 руб., то на 1 снежня ...дасягнуў ужо больш 106 руб. На ...гэты-ж час перавыканан гадавы ...план **прыцягнення ўкладаў насельніцтва ў ашчадныя касы.**

Не менш паказальным з'яўляецца **рост бягучых рахункаў калгасаў у дзяржаўным банку.** ...напрыклад, у калгасаў Баб...скага раёна астатак сродкаў ...на 1 верасня складаў 341 тыс. ..., то на 1 снежня ён дасягнуў сумы ў 379 тысяч руб. су... 227 тыс. руб. на гэтае-ж чысло мінулага года. Якая адчувальная розніца!

Калі сказаць фігуральна, усё гэта з'яўляецца двума бакамі адной медалі. Адна з'ява непарыўна звязана і ўзаемна дапаўняе другую. Недарма грэскія калгаснікі ў сваім пісьме пішуць: «Мы добра разумеем, што выкананне ўсіх гаспадарчых задач залежыць ад моцнага фінансавага становішча нашай дзяржавы, бо мы будуем соцыялізм сваімі ўласнымі працоўнымі сродкамі і зберажэннямі». Тады-ж яны высунулі прапанову дабіцца да 15 снежня выканання гадавога плана мабілізацыі сродкаў насельніцтва.

Усе ўмовы для выканання плана ў наяўнасці. Аднак, прайшлі дзве дэкады снежня, а гадавы план яшчэ не выкананы. У асобных раёнах, па даных на 10 снежня, заданні выконваюцца выключна дрэнна. **Кіраўскі і Парыцкі** раёны выканалі план мабілізацыі сродкаў насельніцтва ў IV квартале ўсяго на 55 проц. У Асіпавіцкім-жа раёне квартальны план самаабкладання выкананы ўсяго на 28,4 проц.

Апарат фінансавых органаў адстаючых раёнаў рэспублікі працуе дрэнна, ён спадзяецца на самацёк і не арганізоўвае выканання плана. Калі гадавы план уцягнення ўкладаў і выкананы, то план IV квартала не выкананы. Вельмі многага пакідае жадаць абслугоўванне ашчаднымі касамі пазыкатрымальнікаў і ўкладчыкаў. **Менская** цэнтральная ашчадная каса даволі доўгі час збіраецца перайсці на новы метад абслугоўвання ўкладчыкаў, але далей новай перагародкі ў аперацыйнай зале справа не рушылася.

Не так даўно было ўскрыта ачкаўціральства ў рабоце **смілавіцкай** ашчаднай касы. Загадчык касы жулік Біруковіч даваў заведама ілжывыя і няправільныя весткі аб выкананні плана мабілізацыі сродкаў.

Усё гэта сігналізуе аб неабходнасці рэзкага паляпшэння работы фінансавага апарата. Калі гаварыць аб барацьбе за выкананне фінансавага плана, то гутарка ідзе і аб раённых выканаўчых камітэтах. У раённых газетах Парыцкага, Кіраўскага, Асіпавіцкага, Чэрвеньскага, Заслаўскага і іншых раёнаў было перадрукавана са «Звязды» пісьмо калгаса «Новы шлях», апублікаваны пастановы райкомаў партыі і райвыканкомаў аб ходзе выканання фінплана, але раёны гэтыя ўсё-ж такі адстаюць. Сапраўдная большэвіцкая работа падмяняецца дэкларатыўнасцю і алілуйшчынай. Слабая масавая работа прыводзіць да таго, што дасягнутыя ў папярэднім квартале поспехі не замацоўваюцца, і не менш паловы наступнага квартала затрачваецца на раскачку.

Прыклад перадавой **Слуцкай акругі, гор. Менска, таксама Лепельскага, Рэчыцкага, Сіроцінскага, Полацкага і Талачынскага** раёнаў, ужо выканаўшых гадавы фінансавы план, ярка сведчыць аб тым, чаго можна дабіцца, добра працуючы. Беларуская ССР выканала датэрмінова свае сельскагаспадарчыя абавязкі перад дзяржавай, адстае выкананне фінансавага плана. Справай гонару кожнага раёна, сельсовета і калгаса з'яўляецца выкананне як квартальнага, так і гадавога фінансавых планаў на працягу бліжэйшых дзён, выкананне па ўсіх відах плацяжоў, па кожнаму калгасу, калгаснаму двару і аднаасобнай гаспадарцы ў паасобку.

---

25 снежня, у 7 гадзін вечара, у Вялікай зале Дома партактыва адбудзецца

СХОД ПАРТАКТЫВА СТАЛІНСКАГА РАЁНА

па пытанню аб 30-годдзі рэвалюцыі 1905 года.

Білеты для ўваходу на актыў атрымаць у Сталінскім райкоме КП(б)Б.

Оргбюро Сталінскага гаррайкома КП(б)Б.

ПАСТАВІМ БУДАЎНІЦТВА НА НОВЫЯ, СТАХАНАЎСКІЯ РЭЙКІ

Прамова тав. С. ОРДЖАНІКІДЗЕ на нарадзе па пытаннях будаўніцтва ў ЦК ВКП(б) 13 снежня 1935 г.

Будаваць у тэрмін, таней і лепш

Таварышы, трэба прама сказаць, што самакрытыкі на нашай нарадзе малавата. Усе выступаючыя таварышы даказваюць, што ў іх у гэтым годзе лепш, чым было ў мінулым і пазалеташнім годзе. Хіба гэта трэба даказваць? Калі-б вы, нашы лепшыя будаўнікі, я гэта падкрэсліваю, прышлі сюды і пачалі-б расказваць, што вы працуеце ў гэтым годзе горш, чым працавалі ў мінулым, гэта было-б проста скандалам для ўсіх вас. Калі-б вы працавалі ў гэтым годзе горш, чым у мінулым і пазалеташнім годзе, многія з вас, напэўна, не былі-б зараз начальнікамі будаўніцтваў, — мы-б падшукалі другіх.

Не аб гэтым ідзе гутарка. Вы занялі тут абарончае становішча. Вам здалося, што хочуць прад'явіць абвінавачанне ў тым, што вы працуеце значна горш, чым у папярэднія гады. Гэта, вядома, недарэчнасць. Ніхто вам не прад'яўляе абвінавачання ў тым, што вы працуеце горш, чым у папярэднія гады. Але ўсе мы лічым, што вы не выконваеце і ў частцы тэрмінаў уводу новых агрэгатаў і ў частцы сабекошту рашэння ЦК ВКП(б) і ўрада. Вось калі-б вы гэта абверглі, было-б добра. Але ніхто з вас гэтага не зрабіў і не мог зрабіць. Кожны з вас, выступаючы, гаварыў: я павялічыў прадукцыйнасць працы супроць мінулага года на 20—30 процантаў, сабекошт таксама знізіў у гэтым годзе супроць мінулага года.

Не аб гэтым гутарка ідзе, справа зусім у іншым. Прамысловасць у нас развіваецца шпаркімі тэмпамі і выконвае сваю праграму як па якасці, так і па колькасці ў вызначаны тэрмін.

Вось, напрыклад, у мінулым годзе ў снежні месяцы таварыш Сталін паставіў перад цяжкай прамысловасцю пытанне — даць транспарту 80 тыс. вагонаў. Гэту праграму мы выканалі, здалі тав. Кагановічу 80.000 вагонаў на месяц і пяць дзён раней тэрміну. **(Апладысменты).** Пры гэтым выкананне праграмы ішло з пяцідзеўкі ў пяцідзеўку роўна, як было намечана, ніякіх парушэнняў тэрмінаў.

Ці ёсць што-небудзь падобнае на гэта ў нас у будаўніцтве? Не. У нас звычайна тэрміны сканчэння будоўлі, тэрміны ўводу ў эксплаатацыю намечаных агрэгатаў не выконваюцца. Спазняемся на поўгода, год, паўтара і больш. Колькі раз вы нас запэўнялі ў тым, што ў тэрмін скончыце работу, а потым не выконвалі **(Ажыўленне ў зале).** Гэта трэба прама сказаць. Тое-ж самае па сабекошту: мы патрабавалі зніжэння сабекошту, а на справе сабекошт павышалі. Партыя ад нас патрабуе добрай якасці будаўніцтва, а мы вельмі часта даем няважную якасць. Вось аб ... будаваць таней, выконваць план па зніжэнню сабекошту.

Будаваць так, каб якасць нашых будоўляў была бездакорная. Вельмі часта тое, што вы будуеце, па якасці прымушае чакаць вельмі многага. У асаблівасці гэта адносіцца да жылбудаўніцтва. Бо дзверы-ж, вокны, атынкоўка і інш. у гарадах яшчэ выглядаюць нічога, а на будаўнічых пляцоўках, на нашых заводах — вы мне даруйце — гэта ганебная штука. Даволі па вашых дзвярах стукнуць кулаком, і кулак праскочыць праз дзверы. А як робіцца арматура і інш.? Вельмі часта агідна. Вы заходзіце да рабочага, кватэра як быццам нічога, жыць можна. А азірніцеся наўкола — адзелка дрэнь. Дзверы не так пастаўлены, атынкоўка дрэнная, аконныя рамы перакошаны, шкло дрэннае і т. д. Што, верна гэта ці не?

Галасы. Верна. Верна.

Орджанікідзе. Верна-то яно вядома, верна. Але справа не ў тым, каб згадзіцца са мной, а справа ў тым, каб будаваць як належыць. Тут адзін з выступаўшых прабаваў гаварыць аб тым, што будаўнікоў мала цэняць, на будаўнікоў звярачаюць мала ўвагі. Гэта, вядома, няпраўда.

Нашы будаўнікі, якія з гонарам выканалі першую пяцігодку і з поспехам выконваюць другую, — такія імёны, як Гвахарыя, Гугель, Катэль, Валерыус, Царэўскі, Пазнанскі, Франкфурт, Цыфрыновіч, Сафразьян, Пракофьеў, Ловін і многія іншыя вядомы ўсёй краіне.

Молатаў. Не гаворачы ўжо пра Графціо, Вінтэра...

Орджанікідзе. Графціо, Вінтэра, Ведзенеева, Ротэрта ведаюць не толькі ў нас, але і за граніцай.

Але дазвольце і вас, таварышы Вінтэр, Ведзенееў, Графціо і Ротэрт крышачку пакрытыкаваць.

Кагановіч. Правільна.

Орджанікідзе. Вы, таварышы Графціо, Ведзенееў, Вінтэр, Ротэрт, будуеце дорага. Абвінавачанне ў тым, што нашы будаўнікі дорага будуюць, прад'яўляем і ўсім вам...

Графціо. Будзем таней будаваць.

Орджанікідзе. Можна таней і трэба таней будаваць. Тав. Вінтэр, Ведзенееў, Графціо па якасці будуюць вельмі добра, але значная колькасць з вас, таварышы, і па якасці будуюць няважна.

Вось тут выступаў тав. Мар'ясін. Мне не хочацца яго крыўдзіць. Ён вядзе вялікае будаўніцтва, яму трэба дапамагаць, але я павінен прама сказаць, што коксавы завод, які ён пабудаваў на Магнітцы, быў дрэнна пабудаваны, і прышлося з ім нямала павазіцца.

Дарэмна ён, між іншым, тут нагаварыў, што будаўніцтва Уралвагонбуда атрымлівае мала ... 40 тыс. кв. м., у другім квартале —87 тыс. кв. м., у трэцім квартале — 40 тыс. кв. м. і ў чацвертым квартале — 40 тыс. кв. м. Руберойда вы атрымалі ў першым квартале 1.200 рулонаў, у другім квартале — 19.500, у трэцім квартале — 3.800 і ў чацвертым квартале — 4.000 рулонаў.

Металу вы, тав. Мар'ясін, атрымалі ўдосталь. Механізмаў вы атрымалі дастаткова. Усе тут прысутныя будуць вам зайздросціць: «Бач, скажуць, колькі яму падвальваюць». Так што вам, т. Мар'ясін, скардзіцца на снабжэнне не прыходзіцца. А вось нам скардзіцца на вашу будоўлю прыходзіцца.

Я не хачу вас у даным выпадку рабіць цэнтрам сваёй крытыкі, тав. Мар'ясін, але я павінен усётакі сказаць, што ўсе рашэнні ЦК ВКП(б) і Соўнаркома аб тэрмінах пуску асобных цэхаў Уралвагонбуда вамі не выкананы. Калі павінен быў быць пушчан вагоназборачны цэх?

Мар'ясін. У кастрычніку гэтага года.

Орджанікідзе. Не, гэты тэрмін быў дан пасля. А першы тэрмін?

Мар'ясін. Вясной гэтага года.

Гінзбург. У маі 1934 года ўжо цэх павінен быў пачаць выпускаць прадукцыю.

Орджанікідзе. Што-ж у вас адбывалася на будоўлі? Тэрміны не вытрымліваліся, і ў той-жа час работа ішла ў адну змену. Здавалася-б, калі тэрміны пуску парушаюцца, дык трэба ўсе сілы сабраць, трэба, каб на будоўлі працавалі ў тры змены, усе 24 гадзіны, каб выканаць заданы тэрмін.

Тэрмін пуску вагоназборачнага цэха быў намечан на май 1935 года, а я быў у вас увосень 1934 года, і вы к таму часу яшчэ не прыступілі да будаўніцтва гэтага цэха. Вы нам паказалі вялікі ўчастак, на якім толькі стаяла некалькі палачак са сцяжкамі. І толькі. Вядома, вам і ў галаву не прыходзіла тады ў тэрмін пускаць яго. Нам прышлося звярнуцца да тав. Рэшэтава, упаўнаважанага НКУС, які ўзяўся за гэты цэх і паказаў высокія тэмпы. А хіба гэта не ганьба для будаўнікоў? Ганьба.

Галасы. Ганьба.

Орджанікідзе. Вядома, ганьба, калі вам, будаўнікам, павінен дапамагаць Рэшэтаў замест таго, каб яму займацца сваімі прамымі абавязкамі. Што-ж, у вас не было камплектнага снабжэння, а ў Рэшэтава яно было? Ён абагнаў усіх вас на пляцоўцы і ідзе ўперадзе вас усіх.

Тэрміны, таварышы, трэба добра прадумаць і толькі тады адказна гаварыць, што можна пабудаваць у такі вось тэрмін. Нельга рабіць так, як рабілі на тым-жа Уралвагонбудзе, калі проста адмянілі нашы тэрміны,

зарнай ступені аблегчыць і палепшыць работу нашых будаўнікоў.

Трэба гэту справу арганізаваць па-новаму.

Калі тут гавораць, што амерыканцы добра будуюць, то чаму-ж мы не можам у сябе таксама добра будаваць? Мы можам арганізаваць лепш, бо ў нас адзіная магутная сацыялістычная прамысловасць, а не паасобныя прыватныя фірмы, у нас тут адзіная «фірма» —Савецкі Саюз. **(Апладысменты).**

Аб будаўнічых матэрыялах. Вы ўсе скардзіцеся, што пясок, гравій — самы дарагі матэрыял. На месцы пясок і гравій каштуе даражэй прывезенага цэменту з Новарасійска. У чым справа? Трэба ўмець арганізаваць і гэту справу. Пакуль гэта справа амаль поўнасцю ў руках грабароў. Таму мы задыхаемся ад дарагоўлі гэтых матэрыялаў.

Нашы абласныя арганізацыі павышаюць цэны на гравій, на пясок самым агідным чынам. Мы будзем прасіць Цэнтральны Камітэт нашай партыі і Соўнарком, каб тых, хто ўзвінчвае цэны, караралі і прымусілі іх ад гэтага адмовіцца.

Далей, калі мы гаворым аб рабоце вагонабудаўнічай прамысловасці, то там мы маем пяцідзенны план. Калі мы гаворым аб рабоце металургіі, то тут мы маем штодзенны план. Кожны дзень, калі мы бачым раніцой, што не тое выходзіць, адразу пачынаем барабаніць. Скажыце, калі ласка, што-небудзь падобнае ў вас ёсць на будоўлях? Нічога падобнага няма! У вас няма плана правядзення асноўных работ.

Молатаў. А пара завесці.

Орджанікідзе. Безумоўна, калі вы не завядзеце сапраўднага плана, вы не будзеце мець магчымасці кантраляваць тое, што ў вас робіцца. Вы павінны завесці сабе план правядзення работ падэкадна, памесячна, інакш вы не будзеце ведаць, што вамі выканана, што не. Мець план падэкадны, памесячны і строга правяраць яго выкананне, толькі ў гэтым выпадку вы гарантуеце сабе здачу работы ў тэрмін.

Палажыць канец агіднасцям у праектах і каштарысах будоўляў

...га завода тав. Веснік даў мне ў 3 тыдні. Ён узяў тыповы праект доменнага цэха, пракатны цэх Магнітагорска, мартэнаўскі цэх Магнітагорска, у адпаведнасці з грунтам змяніў разлікі фундаментаў і атрымаўся праект завода. А калі-б сталі праектаваць звычайным шляхам, то год, напэўна, праектавалі-б. **(Галасы:** Правільна). А вось гэтым не карыстаюцца ў нас.

Калі груба сказаць, то тут становішча такое: у праектных арганізацыях у нас сядзіць велізарная колькасць людзей, сядзяць яны ў Маскве, у Ленінградзе, у Харкаве, наогул у нашых сталічных гарадах і хочуць заставацца там. **(Галасы:** Верна). **(Апладысменты).** Адтуль нікуды не хочуць выязджаць. І таму, як толькі праектная работа паяўляецца, то замест таго, каб выкарыстаць усе архіўныя праекты, яны гавораць: «Не, я цяпер буду праектаваць нанова». І калі дырэктар дзівак, — ён ім падпарадкуецца. Трэба пакончыць з гэтым. Гэта, вядома, не значыць, што праектныя арганізацыі трэба разагнаць. Але гэта значыць, што праектныя арганізацыі там, дзе няма будоўлі, якая прынцыпова адрозніваецца, павінны шырока выкарыстоўваць той праектны архіў, які ў нас ёсць.

Тав. Гінзбург, трэба адмяніць парадак, калі праектныя арганізацыі атрымліваюць больш за павелічэнне аб'ёму праектнага матэрыялу. Наскладалі мы каштарысаў у 1929-30 і 31 годзе. Гэтыя каштарысы аказаліся нікуды нягоднымі. Па іх немагчыма было будаваць. Сталі пераглядаць іх, паклаўшы ў аснову фактычны кошт мінулага года плюс 15 проц. на падаражанне. «ГІПРОМЕЗ» усе праекты металургічных заводаў складаў іменна так у 1931 г. Верна, Гугель?

Гугель. Правільна.

Орджанікідзе. Гэта-ж недарэчна. Давайце ўмовімся з сёнешняга дня, што ў каштарыс не ўносіцца ніводнай капейкі супроць таго, што было зацверджана, і няхай кожны будаўнік дакажа, як ён умее працаваць—добра ці дрэнна.

Трэба знішчыць і яшчэ адну зусім недапушчальную з'яву, у якой таварышы будаўнікі не менш вінаваты, чым таварышы машынабудаўнікі. Гэта — кошт абсталявання. Кошт абсталявання ў нас непамерна высокі, нікому не патрэбны, нікому карысці не даючы і толькі разбэшчваючы машынабудаўнікоў. Прывяду адзін прыклад. У Запарожжы мы будуем вялікі тонкаліставы стан магутнасцю ў 600 тыс. тон ліста. Тэхнічную дапамогу купілі ў амерыканцаў. Стан будуе Краматарскі завод імя Сталіна. І вось дырэктар «Запарожсталі» тав. Рагачэўскі — нядрэнны дырэктар, але ў даным выпадку паказаўшы сябе ніжэй усякай крытыкі, — згадзіўся заплаціць дырэктару Краматорскага машынабудаўнічага завода тав. Кірылкіну 90 млн. рублёў за адзін стан. Ну, што гэта за агіднасць! І цяпер ад Наркамцяжпрома патрабуюць, каб на пабудову аднаго гэтага цэха для ліставога стана далі 200 млн. рублёў. Ну, ведаеце, з гэтым я ніяк не магу прымірыцца. Гэта недапушчальная агіднасць. І гэты выпадак не адзіны. Мы заявілі, што за стан больш 25—30 млн. рублёў плаціць не будзем. Будаўнікі ніякай барацьбы за патаненне абсталявання не вядуць, яны гатовы падпісаць дагавор на любую суму. Такія адносіны нікуды не варты. Яны разбэшчваюць машынабудаўнікоў, разбэшчваюць і вас. Трэба з гэтым павесці рашучую барацьбу.

Вось тыя пытанні, таварышы, на якіх я хацеў спыніцца.

У нас ёсць усё для вялікага разгортвання будаўніцтва

У нас ёсць усе ўмовы для вялікага разгортвання будаўніцтва ў амерыканскім духу. У нас ёсць выдатныя кадры стаханаўцаў у будаўніцтве.

У нас з вялікім вопытам інжынеры і тэхнікі, вопытныя начальнікі будаўніцтва. Велізарнейшы вопыт ёсць у кожнага з вас. Працавалі вы ў мінулыя гады ў значна цяжэйшых умовах — тады ўсяго было мала, а цяпер мы маем магутную прамысловасць, якая можа вас забяспечыць значна лепш, непараўнальна лепш, чым у мінулыя гады.

Але трэба як след патрабаваць. Мы з Гінзбургам у мінулым годзе склалі цэлы заказ на машыны для будаўніцтва. Наколькі ён выкананы? Калі ён дрэнна выкананы, то ў гэтым вінаваты не толькі машынабудаўнікі, але вінаваты і вы, ... інжынераў — 1.680 жанчын, 4.800 тэхнікаў-жанчын, у 1935 годзе выпушчана жанчын-інжынераў 3.550 чалавек і 4.676 тэхнікаў. Гэта не так многа, але лік жанчын—інжынераў і тэхнікаў расце.

І наступнае пытанне, якое задала тав. Жарава: «А што, тав. Орджанікідзе, пры развіцці стаханаўскага руху ў нас знойдуць работу ўсе ці ў нас таксама акажуцца беспрацоўныя?» **(Смех).**

Тав. Жарава, у наступным 1936 годзе аб'ём капітальнага будаўніцтва складзе каля 32 мільярдаў руб. замест 24 млрд. руб. у 1935 годзе.

Па чыстаму будаўніцтву на наступны год будзе 17 млрд. рублёў замест 11 млрд. рублёў у гэтым годзе. Рост велізарны.

Як бачыце, аб'ём капітальных работ расце на 33 проц., а па чы...

ся на поўгода, год, паўтара і больш. Колькі раз вы нас запэўнялі ў тым, што ў тэрмін скончыце работу, а потым не выконвалі. **(Ажыўленне ў зале).** Гэта трэба прама сказаць. Тое-ж самае па сабекошту: мы патрабавалі зніжэння сабекошту, а на справе сабекошт павышалі. Партыя ад нас патрабуе добрай якасці будаўніцтва, а мы вельмі часта даем няважную якасць. Вось аб чым ідзе гутарка, а не тое, каб прыйсці сюды і пахваліцца, што павялічылі прадукцыйнасць працы супроць мінулага года, чуцьчуць знізілі сабекошт. Не век-жа на самой справе сабекошт будаўніцтва будзе падымацца ўверх, калі-небудзь трэба-ж яго зніжаць. Інакш і не можа быць.

Значыць, чаго-ж мы ад вас патрабуем? Мы патрабуем: безумоўна канчаць будоўлі ў тэрміны, вызначаныя партыяй і ўрадам;

Вось тут выступаў тав. Мар'ясін. Мне не хочацца яго крыўдзіць. Ён вядзе вялікае будаўніцтва, яму трэба дапамагаць, але я павінен прама сказаць, што коксавы завод, які ён пабудаваў на Магнітцы, быў дрэнна пабудаваны, і прышлося з ім нямала павазіцца.

Дарэмна ён, між іншым, тут нагаварыў, што будаўніцтва Уралвагонбуда атрымлівае мала матэрыялаў і некамплектна. Вядома, некамплектнасць у нас ёсць. У нас няма яшчэ такога становішча, аб якім тут расказваў тав. Штаерман, гаворачы аб Амерыцы. Але вы, таварыш Мар'ясін, ведаеце, колькі вы атрымалі. Цэменту вы атрымалі ў першым квартале 10 тыс. тон, у другім квартале — 16,5 тыс. тон, у трэцім квартале — 14.600 тон. Шкла вы атрымалі ў першым квартале

мі абавязкамі. Што-ж, у вас не было камплектнага снабжэння, а ў Рэшэтава яно было? Ён абагнаў усіх вас на пляпоўцы і ідзе ўперадзе вас усіх.

Тэрміны, таварышы, трэба добра прадумаць і толькі тады адказна гаварыць, што можна пабудаваць у такі вось тэрмін. Нельга рабіць так, як рабілі на тым-жа Уралвагонбудзе, калі проста адмянілі нашы тэрміны, нават не папрабаваўшы ўзяцца за іх выкананне і не ўключыўшыся ў барацьбу.

Будзем адкрытымі. Часамі мы памыляемся ў тэрмінах. Але вы бярэце любы тэрмін. Вам на гэта напляваць — узяць тэрмін і не выканаць яго. Вельмі часта бывае так, што тэрмін бярэце і тут-жа для сябе рашаеце, што ў гэты тэрмін не будзе выканана.

Галасы. Правільна.

сок самым агідным чынам. Мы будзем прасіць Цэнтральны Камітэт нашай партыі і Соўнарком, каб тых, хто ўзвінчвае цэны, ка-

выкананне, толькі ў гэтым выпадку вы гарантуеце сабе здачу работы ў тэрмін.

Палажыць канец агіднасцям у праектах і каштарысах будоўляў

Аб праектах і каштарысах. Здавалася-б, што ў нас цяпер з праектамі справа павінна была-б быць пастаўлена ўзорна. Стольі прадпрыемстваў, столькі дамоў спраектавалі, пабудавалі, столькі першакласных заводаў! І нічога новага, што было-б прынцыпова розным ад тых будоўляў, якія мы пабудавалі, мы цяпер не будуем. Значыць з наяўнага велізарнага архіва нашых праектаў і чарцяжоў можна браць вельмі многа і пераносіць на будаўніцтва новых прадпрыемстваў і будынкаў. Ці робіцца гэта? Не, у дастатковых размерах не робіцца.

Прывяду прыклад — шарыкападшыпнікавы завод імя т. Кагановіча. Ён пабудаваны з разлікам на 24-мільённую праектную магутнасць. (Гэта заніжаная магутнасць). Мы рашылі расшырыць гэты завод, павялічыць яго праектную магутнасць супроць 24 млн. шарыкападшыпнікаў да 50 млн. Але як вы думаеце, таварышы інжынеры-будаўнікі, — вялікае праектаванне для гэтага патрэбна? На 24 млн. завод пабудаваны; хочам расшырыць яго да 50 мільёнаў. Здавалася-б, трэба ўзяць тое, што ёсць, і расшырыць па кожнаму цэху. Бо меркавалася і раней, што завод будзе расшыраны. А яны пачалі нанава праекты складаць. І калі мы заявілі, што гэта недарэчна, што гэтага не трэба, то яны, відома, зміріліся, — «што-ж, нічога не зробіш, начальства загадала, трэба слухаць». **(Смех).**

Узяць пабудову электрастанцый. Бярыце тыповы праект электрастанцыі і будуйце па яму, з тымі зменамі, якія патрэбуюцца ў сувязі з грунтам.

Вось Крыварожскі металургічны завод. Праект Крыварожска-

магутную прамысловасць, якая можа вас забяспечыць значна лепш, непараўнальна лепш, чым у мінулыя гады.

Але трэба як след патрабаваць. Мы з Гінзбургам у мінулым годзе склалі цэлы заказ на машыны для будаўніцтва. Наколькі ён выкананы? Калі ён дрэнна выкананы, то ў гэтым вінаваты не толькі машынабудаўнікі, але вінаваты і вы, таварышы будаўнікі. Трэба настойваць, трэба біцца, і вы атрымаеце, што трэба. Некаторыя з вас гавораць: «Ад нас чаго хочуць? Мы пабудавалі ўсе тыя заводы, руднікі, электрастанцыі, метро і т. д., усё, чым наша краіна ганарыцца, а цяпер нас лаюць». Не, таварышы, не лаюць вас, а хочам будаваць па-новаму, уздымаючы як будаўніцтва, так і вас на больш высокую ступень. Няма сумнення, што будаўнікі нашых гігантаў першай і другой пяцігодкі ўздымуцца на вяршыню будаўнічай тэхнікі і па-новаму павядуць справу. **(Апладысменты).**

Тав. Жарава пытае, чаму інжынеры-будаўнікі мужчыны, чаму няма жанчын? Адказваю. Ёсць, тав. Жарава, інжынеры-будаўнікі жанчыны і сярод іх тав. Яблонская, будаўніца доменнага цэха «Азоўсталі». Тав. Джапарыдзе — адна з будаўніц Магнітагорск-ДЭС.

У 1934 годзе ў ліку выпушчаных Наркамцяжпромам 22 тысяч

Тав. Жарава, у наступным 1936 годзе аб'ём капітальнага будаўніцтва складзе каля 32 мільярдаў руб. замест 24 млрд. руб. у 1935 годзе.

Па чыстаму будаўніцтву на наступны год будзе 17 млрд. рублёў замест 11 млрд. рублёў у гэтым годзе. Рост велізарны.

Як бачыце, аб'ём капітальных работ расце на 33 проц., а па чыстаму будаўніцтву нават на 50 проц. Гэта патрабуе пры самай добрай рабоце яшчэ значнай колькасці дадатковых рабочых, а калі будзем працаваць так, як сёння, то рабочых у дастатковай колькасці не знойдзем. Такім чынам, гутаркі аб беспрацоўі і быць не можа.

У нас, у нашай вялікай сацыялістычнай краіне, прамысловасць якой магутнымі тэмпамі ідзе наперад на карысць усіх працоўных, дзе гаспадарчае жыццё развіваецца па прадуманаму плану, накіраванаму нашай партыяй, нашай пралетарскай дзяржавай пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна, няма і не можа быць ніколі беспрацоўя — яно беззваротна адышло ў Совецкім Саюзе ў гістарычнае мінулае.

(Бурныя апладысменты, пераходзячыя ў доўгую авацыю. Усе ўстаюць. Вокліч: «Ура жалезнаму наркому цяжкай прамысловасці!»).

Аб механізацыі будаўнічых работ

Орджанікідзе. Тут многа гаварылася аб механізацыі, скардзіліся на тое, што механізмаў мала, на тое, што механізмы не камплектныя. Вядома, пэўная і нават значная доля праўды тут ёсць, але не падлягае сумненню і той факт, што вы і наяўныя механізмы выкарыстоўваеце ў вышэйшай ступені нерацыянальна. Далей будаваць так, вядома, нельга. Бо лічбы-ж, якія прыводзілі ў дакладах тт. Межлаук і Гінзбург аб выкарыстанні наяўных механізмаў, ніхто з вас не абвергнуў.

Тут гаварылася аб тым, што даюць экскаватары, але пры гэтым часта не даюць паравозаў, вагонаў і рэек. Гэта, вядома, нікуды не варта. Але складваць рукі перад гэтым фактам таксама нікуды не варта. Няма паравозаў, няма вагонаў і рэек, — стаў грузавік пад экскаватар і працуй так. Працуюць-жа так на Масква—Волга-канале, і працуюць не без поспеху. Супакойвацца на тым, што не далі паравозаў і вагонаў у дастатковай колькасці і таму не шукаць выхаду для работы экскаватараў — гэта значыць адносіцца да справы па-чыноўніцку. А вы-ж, як таварыш Сталін гаворыць, партыйныя і непартыйныя большавікі, якое-ж вы права маеце па-чыноўніцку падыходзіць да справы? Шукайце выхад і вы яго знойдзеце. **(Апладысменты).**

Мы ні Гугеля, ні Пазнанскага, ні Катэля, ні Макстрой (Гвахарыя), ні Валерыуса не ставілі ў прывілеяванае становішча ў сэнсе снабжэння ў гэтым годзе. Я сцвярджаю гэта. А справа ў іх ідзе лепш, чым у другіх. Калі-б усе нашы будоўлі працавалі так, як працавалі «Азоўсталь», «Макееўка», «Дзержынка», «Златоустбуд», «Чэлябстанкабуд», то вы прышлі-б сюды, на гэту нараду з паднятай галавой і заявілі-б ураду і партыі, заявілі-б таварышу Сталіну, што «мы план 1935 года выканалі цалкам і поўнасцю». Але гэтага сёння няма, бо побач з добрымі будоўлямі большасць будоўляў працуе нездавальняюча, і таму агульны малюнак атрымліваецца няважны. Нам трэба рэзка змяніць усю пастаноўку нашай будаўнічай справы, нам трэба перавесці яе на амерыканскія рэйкі, трэба механізаваць наша будаўніцтва.

Тут т. Гінзбурга папракалі ў тым, што ён як быццам Амерыку недаацэньвае. Я не так зразумеў т. Гінзбурга. Ён ставіў пытанне так: у сэнсе прылажэння чалавечай працы нам, бадай, няма чаму вучыцца ў амерыканцаў, а трэба вучыцца ў стаханаўцаў Жмурына, Скубенка і Бурына. Яны не адзінокія. Стаханаўцаў у нас і на будоўлях многа. Няма амаль ні адной будоўлі, дзе-б не было стаханаўцаў. Мала ці многа — гэта іншая справа. Але ўсюды яны ёсць, і яны ў сэнсе прадукцыйнасці працы даюць лепшыя паказальнікі, чым амерыканцы. Гэта верна. Вось я сёння чытаў з матэрыялаў па Данбасу, што на Марыупальскім заводзе адзін каменшчык уклаў 25 тыс. цаглін. Гэта баечная лічба. Вядома, тут трэба ўлічваць, што гэта зрабіў не адзін рабочы. Як было раней? Раней рабочы сам рыхтаваў раствор, сам рабіў падмосткі і сам клаў. Цяпер раствор робіць адзін, цэглу падносіць другі, а кладзе трэці. Так што тут рэзультаты работы не аднаго, а трох. Але і гэта цудоўна. Правільны падзел працы даў найвялікшы эфект у павышэнні прадукцыйнасці працы.

Такіх стаханаўцаў у нас цяпер многа. І колькі іх стане ў бліжэйшыя месяцы і бліжэйшы год, — гэта залежыць цалкам і поўнасцю ад нашых арганізацыйных здольнасцей. Бо адзін Жмурын можа выскачыць, але тысячы, дзесяткі тысяч, мільёны без арганізацыі не выйдуць. Іх трэба арганізаваць. Стаханавец Жмурын не зваліўся аднекуль зверху. Жмурыных многа ў нашай краіне, велізарная колькасць.

Галасы. Правільна.

Орджанікідзе. Рабочыя зусім не хочуць быць адсталымі. Яны хочуць быць перадавымі, хочуць лепш працаваць і больш атрымліваць. Ваша справа — здолееце вы іх арганізаваць ці не. Мы патрабуем ад вас, каб вы арганізавалі нам гэтых выдатных рабочых.

У гэтых адносінах т. Гінзбург праў, калі ён гаворыць: давайце будзем вучыцца ў сваіх рабочых-стаханаўцаў.

Вось, таварышы, вы ўвесь час гаворыце, што механізмаў няма. А я сцвярджаю, што тыя механізмы, якія ў нас ёсць, недастаткова выкарыстоўваюцца, і выкарыстоўваюцца недастаткова таму, што ў кожным з вас, калі вы клянецеся механізмамі, у душы сядзіць крыху-крышачку антымеханізатар. **(Галасы:** Правільна).

Абвінавачанні вельмі моцныя, але мы тут сабраліся не для таго, каб спяваць адзін аднаму хвалебныя гімны.

Чаму існуюць антымеханізатарскія настроі? Таму, што не ўмеюць правільна арганізаваць работу. Работу экскаватара, крана трэба ўмець арганізаваць. Вядома, прасцей арганізаваць работу грабара, ён пайшоў са сваім конікам і памаленьку працуе.

Кагановіч. Індывідуальна.

Орджанікідзе. Вядома, работу з грабаром на кані арганізаваць значна лягчэй, а пры рабоце экскаватара трэба арганізаваць работу так, каб была своечасовая падача вагона ці грузавіка, а гэта зрабіць не так лёгка.

Таму кожны з вас лічыць, што механізацыя — цудоўная рэч, але цішком, пра сябе думае: «Няхай грабары працуюць, так лягчэй». **(Смех. Апладысменты).**

Механізмаў мы з кожным годам будзем даваць значна больш. У пазалеташнім годзе мы іх давалі значна менш, але ў гэтым годзе мы далі экскаватараў і іншых механізмаў намнога больш.

Праў таварыш Скубейка, калі ён скардзіўся на якасць ручнога інструмента. Але-ж Златаустаўскі завод да вас значна бліжэй, чым да нас. Чаму не пайсці, не сказаць рабочым, інжынерна-тэхнічнаму персаналу гэтага завода, што вашы сякеры нікуды не варты, сказаць, што трэба зрабіць для павышэння якасці, і, вядома, златаустаўцы зробяць. Трэба сказаць нам аб гэтым, але ўсё гэта трэба рабіць своечасова. Мы цяпер маем велізарныя магчымасці.

Няправільна, калі пры кожнай будоўлі і цяпер хочуць мець усё таксама, як гэта было 3—4 гады таму назад. Тады не было яшчэ той прамысловасці, якую мы цяпер маем. Цяпер справу трэба арганізаваць па-іншаму. Трэба арганізаваць вытворчасць дэталей у вялікай колькасці параённа і падаваць іх на будоўлі. Да гэтага часу скардзяцца, і правільна скардзяцца, на тое, што будуюць з сырога лесу. Гэта верна. Але адной скаргай тут далёка не пойдзеш. Трэба арганізаваць сушылкі, будаваць іх пры кожнай будоўлі — не выйдзе. Трэба іх будаваць для некалькіх будоўляў, для цэлага раёна. Трэба выраб дзвярэй, аконных рам і т. д. паставіць у масавым маштабе. Да гэтага часу моцна захавалася перакананне ў будаўніка, што ўсё ў яго павінна быць сваё. Гэта няправільна. Нам трэба стварыць сапраўдную будаўнічую індустрыю, гэта ў велі-

ПЛЕНУМ МАГІЛЕЎСКАГА РАЙКОМА ПАРТЫІ

МАГІЛЕЎ, 22 снежня. **(Па тэлефону ад кар. «Звязды»).** Учора пачаў сваю работу пленум Магілеўскага райкома партыі.

У рабоце пленума прымаюць удзел сакратары і парторгі пярвічных партарганізацый.

З дакладам аб папярэдніх выніках праверкі партдакументаў у магілеўскай партарганізацыі выступіў сакратар райкома т. **Равінскі.**

У спрэчках па дакладу выказалася 23 чалавекі.

З вялікай прамовай выступіў спатканы бурнымі апладысментамі сакратар ЦК КП(б)Б т. **Валковіч.**

СТАХАНАВЕЦ ЛЕВІН ЗАПРОШАНЫ НА ПЛЕНУМ ЦК САЮЗА ГАРБАРОЎ

Гэтымі днямі лепшы стаханавец гарбарнага завода «Большэвік», стругаль **Левін** Лёва атрымаў ад ЦК саюза гарбароў з Масквы прывітальную тэлеграму і запрашэнне для ўдзелу ў рабоце пленума ЦК саюза, які пачнецца 27 снежня.

За выдатныя поспехі і прымяненне стаханаўскіх метадаў работы на стругані скур (325 проц. нормы) дырэктар завода прэміраваў т. **Левіна** скураным паліто. Таксама прэміраваны за высокую прадукцыйнасць працы (329 проц. нормы) скураным паліто парторг першага хромавага цэха стругальшчык **Мілікоўскі.**

З. МІНКІН.

Звяно атынкоўшчыка Любецкага выканала норму на 743 проц.

10 снежня на пабудове 2-й совецкай больніцы па ініцыятыве брыгадзіра **Любецкага** былі прыменены на атынкоўцы спен стаханаўскія метады работы. Атынкоўшчыкі **Любецкі, Кацман** і **Рудэрман** атынкавалі ў гэты дзень 86,3 кв. метра пры норме ў 16 кв. метраў, выканаўшы норму на 539,4 проц. Аднак, гэты паказальнік не задаволіў звяно.

На спецыяльнай нарадзе звяна з удзелам прараба пабудовы т. **Розіна** было пастаноўлена ўнесці некаторыя змены ў арганізацыі работы і расстаноўцы людзей, што павінна даць значнае павелічэнне прадукцыйнасці працы.

17 снежня для звяна атынкоўшчыкаў быў поўнасцю загатоўлен матэрыял, яшчыкі былі расстаўлены на адлегласці двух метраў па фронту і 0,75 метраў ад сцяны. Пераладачванне раствору было даручана дапаможнаму рабочаму. Звяно Любецкага приступіла да работы ў 9 г. 20 мінут.

Спачатку яны рабілі накідку намёту цэлым звяном. Потым, па загадзя распрацаванаму плану, гэту работу працягваў атынкоўшчык Рудэрман. Атынкоўшчык Кацман рабіў накідку другога намёту і разраўняў. Брыгадзір Любецкі рабіў зацірку і праверку работы. Праз дзве гадзіны была закончана ўся работа. Звяно атынкавала 89,18 квадратных метраў пры норме за 6 гадзін — 12 квадратных метраў, выканаўшы норму на 743 процантаў.

Абслугоўваючыя рабочыя **Шматаў, Гурыновіч** А., **Хакало** В. і **Штрайх** Ю. выканалі ў гэты дзень норму на 256 проц. Набіўшчыкі драні **Ізакаў І.** і **Ізакаў** Л. далі па 39,5 кв. метраў за 4½ гадзіны (норма 11,25 кв. метраў). Яны выканалі норму на 351 проц.

Звяно Любецкага абавязалася дасягнутыя поспехі замацаваць і ў далейшым яшчэ вышэй падняць прадукцыйнасць працы.

СТРУНЕЎСКІ.

РЭКОРДЫ ПЕТРЫКАЎСКІХ ЛЕСАРУБАЎ

У выніку разгортвання стаханаўскага руху на лесазагатоўках 20 снежня за 6 з паловай гадзін работы ў **Брынёўскай** дачы дзесятнік **Адаменка** і лесаруб **Пілер** загатовілі сасновых асартыментаў **75,37** кубаметра. Лесарубы **Някрашэвіч** і **Шостак** загатовілі 74,2 кубаметра, **Ягада** і **Кавальскі** — 72,78 кубаметра— звыш 600 проц. дзеннай нормы. Змагаемся за замацаванне дасягнутых поспехаў.

Вопыт перадавікоў пераносім на іншыя ўчасткі.

АРАШЧУК.
ЗАКОРКІН.
МЕРЗОН.

МАЙСТРЫ ВЫСОКАГА ЎРАДЖАЮ ВЫЕХАЛІ Ў МАСКВУ

22-га снежня дэлегацыя майстроў высокага ўраджаю соцыялістычных палёў Совецкай Беларусі выехала ў Маскву. Сярод дэлегатаў чатыры трактарысты, два машыністы малатарань, два старшыні калгасаў, чатыры брыгадзіры, два радавыя калгаснікі, адзін дырэктар соўгаса, адзін аграном. (БЕЛТА).

ВЫКАНАЛІ ГАДАВУЮ ПРАГРАМУ

ДРЫСА. **(Па тэлеграфу).** Дрысенскі ільнозавод 12 снежня выканаў гадавы промфінплан. Па доўгаму валакну план выканан на 100,3 проц., па кудзелі—на 109 проц. і турбінных адкідах—на 97 проц. У чацвертым квартале павялічылі процант выхаду доўгага валакна. Стаханаўцы і ўсе рабочыя завода абавязаліся к 1 студзеня 1936 года даць звыш плана 16 тон доўгага валакна.

Дырэктар дрысенскага ільнозавода СІВІЦКІ.
Парторг ГАРАВОЙ.
Старшыня заўкома ПЕРДЗІРЭЕЎ.

**

СІРОЦІНА. **(Па тэлеграфу).** Сіроцінскі ільнозавод «КІМ» датэрмінова выканаў гадавы промфінплан па доўгаму валакну на 120 проц., па каротканаму — на 92 проц. Увогуле план выканан на 101 проц. Абавязваемся даць звыш плана на 40 тысяч рублёў прадукцыі.

Дырэктар завода ГАЛУШЧЭНКА.

15-годдзе Беларускага трэцяга дзяржаўнага тэатра

Шляхі адкрыты—наперад!

...віццё тэатра, які ў нашай ...е займае значнае месца ...культурным фронце, нельга ...ядаць без залежнасці ад ...ння ўсёй краіны, ад велізар... ...ых перамог ва ўсіх галінах ...вечай дзейнасці. Гэтыя пера... ...мыслімы толькі ў нашай кра... ...дзе вызвалены вялікім Каст... ...ікам народ атрымаў магчы... ...ць развіваць усе свае творчыя ...масці, дзе правільная нацы... ...льная палітыка партыі Леніна ...аліна забяспечвае велізарны ...т нацыянальных культур.

...тнаццаць гадоў — гэта вялі... ...ермін. Вялікі, бо пройдзен вя... ...і звілісты шлях. Гэты шлях ...аматарскага гуртка, без уся... ...тэхнікі, без акторскага май... ...рства, але з гарачым жадан... ...дапамагаць пролетарыяту ў ...барацьбе, натхняемага сваім ...ўнікам Вл. Галубком, прыво... ...ь да складанага тэатральнага ...змa, асновай якога з'яў... ...ца актор, выхаваны клопата... ...мі партыі, які авалодвае тэхнікай акторскага майстарства. Творчы дыяпазон актора, які выхоўваецца на соцыяльнай тэматыцы, безупынна расшыраецца. Вырастае моцны акторскі касцяк, расце маладняк.

Але пятнаццаць гадоў гэта і малы тэрмін для тэатра, калі паглядзець з пункту гледжання дасягненняў краіны, у якой пракацілася магутная хваля творчага ўздыму ў выглядзе стаханаўскага руху.

Як многа яшчэ трэба зрабіць, каб гарачы пульс краіны біўся так-жа напружана і ў тэатры!

Як многа трэба яшчэ працаваць над сабой, каб аўладаць тэхнікай свайго майстэрства, вучыцца і вучыцца, каб быць узброеным байцом. Усе магчымасці творчага росту адкрывае наша цудоўная соцыялістычная радзіма.

Шляхі адкрыты — наперад!

Мастацкі кіраўнік БДТ-3 К. Н. САННІКАЎ.

...БАДЗЁРАСЦЬ, ЭНТУЗІЯЗМ, МАЛАДОСЦЬ

***

Заслужаны артыст рэспублікі А. А. ЗГІРОЎСКІ

...В. Галубком я па... ...міўся выпадкова. ...гэта знаёмства ...лічаецца надоўга. ...некаторы час я ...піў у яго «трупу». ...чатку я нёс дапа... ...ныя функцыі па ...таляванню сцэны, ...магаў рэквізітару, ...ім словам, быў ...ічуком на пабя... ...». Але праз год ...жо выступаў у ...лі актора. Мне бы... ...галы 16 гадоў і я ...граў у п'есах ро... ...якія падыходзілі ...айго ўзросту.

...юсь я ў трупе Уладыслава ...бка, якая накіроўваецца ў ...чарговую паездку па вёсках. ...праванні па вёсках Мазыр... ...ы пераконваюць мяне ў ..., што тая работа, якую право... ...трупа Галубка, — карысная ...трэбная нашай краіне работа. ...былі вандраўнікамі ў поўным ...гэтага слова.

«Бывай, Мазырская акруга! ...вы пяскі. Шчаслівы лёс! ...бывай і ты, звязаны туга ...брыд, што ў клуб не раз я нёс»...

...я пісаў у сваім юнацкім ..., калі мы вярталіся ў ...на адпачынак пасля цяж... ...

...надавалі нам сілы для цяжкай работы. Мы не былі звычайнымі культуртрэгерамі. Мы выконвалі вялікую і пачэсную працу ў масах. Вялікі Кастрычнік вызваліў працоўных Беларусі з-пад не векавога прыгнёту і абудзіў творчыя сілы беларускага народу.

Гэтыя бадзёрасць, маладосць і энтузіязм не пакідаюць нас і па сённяшні дзень.

«Мастацтва належыць народу, — гаварыў Ленін. — Яно павінна ўваходзіць сваімі найглыбейшымі каранямі ў самую гушчу працоўных мас, яно павінна быць зразумета гэтымі масамі і любіма імі».

Мудрыя словы вялікага настаўніка былі шляхаводнай зоркай, якая натхняла нас і якая вяла нас наперад за ўсе 15 гадоў нашай дзейнасці. Мы імкнуліся тварыць імення такое мастацтва, якое-б любілі і разумелі шырокія масы працоўных Савецкай Беларусі. Мы былі заўсёды сярод рабочых, сялян-калгаснікаў, чырвонаармейцаў, вучнёўскай моладзі і ...

З МЕМУАРАЎ

***

Народны артыст В. І. ГАЛУБОК

...10 жніўня памяшканне клуба было перапоўнена чырвонаармейцамі, якія прыйшлі з фронту пасля баёў адпачываць у Менск. Усякія правілы парушаны і замест 500 чалавек, прысутнічала каля 1000. З вялікім задавальненнем прымаецца п'еса «Суд» і выступленні беларускага хору. З гэтага часу і пачынаецца работа беларускай трупы пад кіраўніцтвам Галубка. **(Менск, 1920 г.).**

...Увосень трупа пачынае рабіць спробы наведваць суседнія з горадам Менскам вёскі. Хадзілі туды пехатой. На першыя разы поўную падазронасць выклікалі рэквізітныя стрэльбы, якія неслі на плячах артысты, і толькі мандат, выданы ўладай, рушыць недаверлівасць да нас. **(Менск, 1921 г.).**

...Вясной тэатр адпраўляецца на Полаччыну. Тут мы не мелі ніводнага дня адпачынку, ніводнай спакойнай ночы. Усё пераезды і пераезды. Артыст толькі ведаў — ноччу іграць і зараз-жа садзіцца на падводу, ехаць усю ноч, увесь дзень. І зараз-жа, злезшы з падводы зноў грыміравацца, зноў іграць.

І конямі, і пехатой, а то на чаўнах вазёрамі збіраліся адусюль людзі. Спектаклі адбываліся найбольш у вялікіх пунях, у будынках для прызыўных пунктаў. **(Полаччына, 1924 г.).**

...Памятны спектакль у сараі, дзе побач, за сцэнай, быў яшчэ хлеў, у якім было многа кароў і авечак. Артыст на сцэну пападаў праз стойлы, ён павінен быў чакаць свайго выхаду ў кароўніку, дзе было зусім цесна, цёмна і душна. Тут ён ласкава размаўляў з прыгожымі цёлкамі, а то забаўляўся з ягнятамі. **(Полаччына, 1924 г.).**

...**Было свята тройца ў м. Тураве.** Ля сабора сялян было надзвычай многа, народ валіў у царкву. Але вось на плошчы загудзеў аркестр. З трыбуны трымаў прамову артыст і заклікаў усіх у клуб на пастаноўку Дзяржаўнага тэатра. Як хваля рынуўся народ з царквы. Сяляне са свечкамі ў руках праціскаліся ў клуб, паспешна займаючы месцы. І не паспеў поп аглянуцца, як у царкве ніхто не асталося. **(Палессе, 1925 г.).**

...Позна ўначы мы прыехалі ў мястэчка. Клуб не адпавядае для нашых пастановак, печаў няма, а мароз ціснe. Угаварвалі равіна здаць у арэнду на два спектаклі сінагогу. Доўга не згаджаўся, але за 12 руб. сінагогу здаў. На спектакль прыйшло 800 сялян з бліжэйшых вёсак.

Горача развіталіся з сялянамі, выказалі сваю думку, каб на другі прыезд замест сінагогі быў-бы тэатр, што і збылося: у чарговы наш прыезд гэтая сінагога была ўжо тэатрам. **(Лоеў, 1926 г.).**

...Ніколі тэатр у Хойніках не бачыў такога натоўпу людзей. Сяляне, не гледзячы на мароз, ішлі з далёкіх вёсак з паперкамі ад сельсоветаў: «Беларускі тэатр. Бабіцкі сельсовет накіроўвае восем сялян, якіх працусціце дармова, яны з'яўляюцца беднякамі». Такіх паперак к вечару набралася вельмі многа і ў тэатр прыходзіла да 450 чалавек. Будынак клуба трашчаў. **(Хойнікі, 1926 г.).**

Пачаўся спектакль. Сядзяць сяляне, глядзяць на сцэну. Ужо спектакль скончыўся, а яны сядзяць, з месца не ідуць. Ну што-ж, давай скокі! Загрымеў аркестр, дзякі ў момант вынеслі, і пачалі гуляць. **(Палессе, 1925 г.).**

...Спектакль ужо скончан. А з месц ніхто не падымаецца. Трэба даваць яшчэ канцэрт, бо сяляне ведаюць, што так рабілі ў другіх мясцах, гэта самае трэба рабіць і тут. Спевы, танцы, цымбалы, скрыпка і гармонік завяршаюць бачаны першы раз у жыцці спектакль і тут, як і ў другіх мясцах. У сваіх простых, шчырых прамовах сяляне дзякуюць нам за добрую ігру, дзякуюць партыі і ўладзе за вялікую павагу да іх. **(Полаччына, 1924 г.).**

...Уся акруга ведала, што едзе да яе тэатр і ў кожным месцы парадна сустракалі прыехаўшы абоз. Тысячы дзяцей з кветкамі, а часамі з аркестрамі сустракалі артыстаў. На школах былі вывешаны прывітальныя плакаты, старанна намаляваныя вучнямі. Клубы былі прыбраны елкамі і прыведзены ў святочны выгляд. **(Барысаўшчына, 1925 г.).**

...Вельмі часта, бывала, калі мы прыязджалі ў мястэчка, вучні розных школ збіраліся і паказвалі свае самадзейнае мастацтва. Тут былі добра наладжаныя струнныя аркестры, харавыя гурткі, добрыя дэкламатары і танцоры. З надзвычайнай зацікаўленасцю адзін перад другім яны стараліся паказаць нам свае здольнасці і, трэба адзначыць, што былі дзеці вельмі таленавітыя. **(Палессе, 1925 г.).**

...Спектаклі ў Дрысе праходзілі блізка ад латвійскай мяжы. Аб прыездзе беларускага тэатра, відаць, даведваліся за мяжой. Сяляне, стоячы на тым беразе Дзвіны, з зайздрасцю паглядалі на артыстаў, якія прымалі ўдзел у масавай святочнай дэманстрацыі. **(Полаччына, 1924 г.).**

...Тэатр накіроўваецца ў Магілеўскую і Віцебскую акругі. Артысты, побач са сваёй асноўнай работай, вялі сярод сялянства вялікую растлумачальную работу, дапамагалі ў арганізацыі новых калгасаў, праводзілі сходы, тлумачылі сялянам партыйныя пастановы па калгаснаму руху і мерапрыемствы савецкай улады. Злучэнне канкрэтнай палітычнай работы з мастацкай дзейнасцю высока ўзняло аўтарытэт тэатра сярод шырокіх працоўных мас. **(Магілеўшчына, 1930 г.).**

НА УЗДЫМЕ

***

Заслужаны артыст рэспублікі К. Ф. БЫЛІЧ

Мая тэатральная дарога пачынаецца з 1924 года. У гэты год я ў адзін з жнівеньскіх вечароў спаткаўся з В. І. Галубком. Цёплая кароткая гутарка, запіска з адрасам месца рэпетыцыі вырашылі выбар прафесіі. Ітак, я стаў членам акторскага калектыва, які тады зваўся Беларускай Дзяржаўнай Трупай.

Гэта было на семнаццатай вясне майго жыцця.

Шмат часу прайшло з тых пор. Але адно мне ўрэзалася ў памяць на ўсё жыццё—гэта мой першы дэбют у загалаўнай ролі п'есы Галубка «Госць з катаргі». Я не меў у той час разумення аб самых элементарных сцэнічных правілах, але ўсё-ж ролю «вывез», дзякуючы інтуіцыі і юнацкаму задору. Тэатральнай культуры ў тэатры не было, і таму прыходзілася тварыць вобмацкам, часта прымітыўнымі прыёмамі ўздзейнічаючы на гледача.

Агульны ўздым культуры Савецкай Беларусі павялічыў патрабаванні і да тэатра. Перад намі ва ўвесь рост паўстала задача аўладання вышэйшымі тэатральнага майстэрства, творчым метадам соцыялістычнага рэалізма, паўстала неабходнасць больш паглыбленай, сур'ёзнай работы. У калектыў былі запрошаны ў якасці рэжысераў тт. Е. А. Міровіч і В. Н. Крыловіч. Яны першыя пазнаёмілі нас з азбукай сцэнічнага майстэрства.

У 1931 годзе тэатр, адсвяткаваўшы свой дзесяцігадовы юбілей, запатрабаваў пастаяннай планавай вучобы, якая-б папоўніла культуру актора і добра якасны рэпертуарны багаж, накіраваныя ў поўнае творчае рэчышча. Для гэтай мэты ў 1932 годзе ў якасці мастацкага кіраўніка накіроўваецца да нас працуючы і цяпер К. Н. Саннікаў. Акторскі калектыў бярэцца за сістэматычную, сур'ёзную творчую работу, напружана вучыцца. Многа дапамагла тэатру спецыяльная вучоба ў Маскве.

І мы маем безумоўныя поспехі. Аб гэтым ярка гавораць такія работы тэатра, як «Суд», «Гісторыя пяці хвастоў», «Часаўшчык і курыца» і апошняя юбілейная пастаноўка тэатра, п'еса Эд. Самуйлёнка «Сержант Дроб».

У нас у тэатры здольны маладняк, але з ім не праводзіцца дастаткова глыбокая работа. Памойму, трэба акружыць яго ўсебаковай увагай, чула прыслухоўвацца да яго, падтрымліваючы яго творчыя імкненні. Трэба смялей высоўваць на больш складаную работу маладых таварышоў, шляхам клапатлівай штодзеннай работы з імі.

Што датычыць мяне, то для свайго далейшага росту мне хочацца іграць у п'есах, насычаных дзеяй, паказваючых поўнакроўных, жывых людзей з усімі тонкасцямі іх перажыванняў. Хочацца іграць у п'есах стройных, мілагучных, з якіх, як з песні, слова не выкінеш. Хочацца сыграць шматгранную ролю новага чалавека соцыялістычнай эпохі, сыграць такую ролю, якая-б запомнілася назаўсёды і мною і гледачом, гэта—роля новага чалавека новай сталінскай эпохі.

ПРЫГОЖАЯ ДАРОГА НАШАГА ТЭАТРА

Калі мне было 13 гадоў, я ўпершыню пабываў у тэатры. Тэатр зрабіў на мяне вялікае ўражанне. Мне вельмі захацелася стаць актёрам. Але толькі пры савецкай уладзе мае жаданні сталі рэальнай творчай справай. У 1920 годзе, пасля вызвалення Беларусі ад белапалякаў, арганізавалася тэатральная трупа, кіраўніком якой з'яўляўся В. І. Галубок.

З маленькай трупы вырас вялікі Трэці Беларускі дзяржаўны тэатр. З гуртkoўцаў-аматараў выраслі здольныя акторы. Зараз наш тэатр святкуе свой 15-гадовы юбілей. На прыёме ў Соўнаркоме БССР т. Галадзед вельмі вобразна сказаў: «Прыгожая дарога нашага тэатра».

...пертуар адлюстроўвае барацьбу партыі за дыктатуру пролетарыята, за пабудову соцыялізма ў нашай краіне. Наш тэатр, пад кіраўніцтвам партыі, адкінуў нацыянальны хлам заклятых ворагаў беларускага народу — контррэволюцыйных нацдэмаў.

У росце нашага тэатра і ў маім асабістым росце вялікую ролю адыгралі наша вучоба ў Маскве і кіраўнікі нашага тэатра тт. Галубок і Саннікаў. Вынікі маёй настойлівай работы над сабой і вучобы ў Маскве сказаліся ў паказе новых вобразаў: Чарэўка—у п'есе «Часаўшчык і курыца», Кропенбер — у п'есе «Гісторыя пяці хвастоў».

...тага слова.

...лай, Мазырская акруга! ...пяскі. Шчаслівы лёс! ...лай і ты, звязаны туга ...ад, што ў клуб не раз я нёс»...

...я пісаў у сваім юнацкім ..., калі мы вярталіся ў ... за адпачынак пасля цяж... работы і цяжкіх вузлоў з тэ... ...кай маемасцю, якія нам ...лілася часта насіць на ...плячах.

...былі заўсёды бадзёрымі ў ...нні сваёй долі ў агульным ...цтве беларускай совецкай ...туры.

...я бадзёрасць, гэты энтузі... ...ша радасная маладосць

...мудрыя словы вялікага настаўніка былі шляхаводнай зоркай, якая натхняла нас і якая вяла нас наперад за ўсе 15 гадоў нашай дзейнасці. Мы імкнуліся тварыць іменна такое мастацтва, якое-б любілі і разумелі шырокія масы працоўных Совецкай Беларусі. Мы былі заўсёды сярод рабочых, сялян-калгаснікаў, чырвонаармейцаў, вучнёўскай моладзі і наогул працоўных. Адтуль мы чэрпалі тыя мастацкія сродкі, якія дапамагалі нам тварыць народнае мастацтва тэатра для народу.

Наперадзе яшчэ непачаты край работы, і таму нам трэба яшчэ больш вучыцца і працаваць, працаваць і вучыцца.

М. МОДЭЛЬ

...дзеў аркестр. З трыбуны трымаў прамову артыст і заклікаў усіх у клуб на пастаноўку Дзяржаўнага тэатра. Як хваля рынуўся народ з царквы. Сяляне са свечкамі ў руках праціскаліся ў клуб, паспешна займаючы месцы. І не паспеў поп агледзецца, як у царкве

... Пачаўся спектакль. Сядзяць сяляне, глядзяць на сцэну. Ужо спектакль скончыўся, а яны сядзяць, з месца не ідуць. Ну што-ж, давай скокі! Загрымеў аркестр, лаўкі ў момант вынеслі і пачалі гуляць. (Палессе, 1925 г.).

... Спектакль ужо скончан. А з

...калгасаў, праводзілі сходы, тлумачылі сялянам партыйныя пастановы па калгаснаму руху і мерапрыемствы совецкай улады. Злучэнне канкрэтнай палітычнай работы з мастацкай дзейнасцю высока ўзняло аўтарытэт тэатра сярод шырокіх працоўных мас. (Магілеўшчына, 1930 г.).

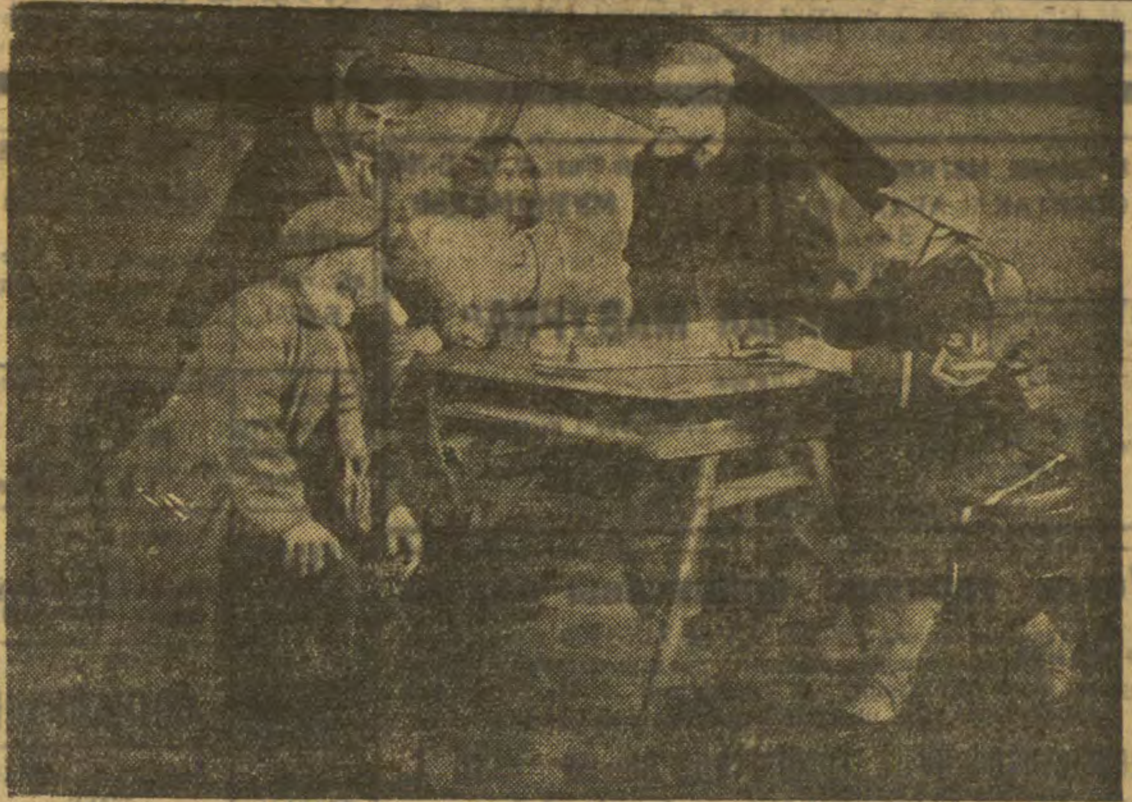

«СЕРЖАНТ ДРОБ», Самуйлёнка ў БДТ-3 (пастаноўка Саннікава, музыка Цікоцкага, мастак Марыкс). Другі акт — пасяджэнне падпольнага камітэта.

Мне вельмі захацелася стаць акторам. Але толькі пры совецкай уладзе мае жаданні сталі рэальнай творчай справай. У 1920 годзе, пасля вызвалення Беларусі ад белапалякаў, арганізавалася тэатральная трупа, кіраўніком якой з'яўляўся В. І. Галубок.

З маленькай трупы вырас вялікі Трэці Беларускі дзяржаўны тэатр. З гурткомцаў-аматараў выраслі здольныя акторы. Зараз наш тэатр святкуе свой 15-гадовы юбілей. На прыёме ў Соўнаркоме БССР т. Галадзед вельмі вобразна сказаў: «Прыгожая дарога вашага тэатра».

Нашу дарогу ўпрыгожыла партыя. Нашу дарогу ўпрыгожыла перамога ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Я асабіста з гурткоўца-аматара вырас у вядучага актора тэатра. Наш тэатр і мы, акторы, расцем разам з ростам нашай слаўнай социялістычнай радзімы. Наш рэшай краіне. Наш тэатр, пад кіраўніцтвам партыі, адкінуў наносны хлам заклятых ворагаў беларускага народу — контррэволюцыйных нацдэмаў.

У росце нашага тэатра і ў маім асабістым росце вялікую ролю адыгралі наша вучоба ў Маскве і кіраўнікі нашага тэатра тт. Галубок і Саннікаў. Вынікі маёй настойлівай работы над сабой і вучобы ў Маскве сказаліся ў паказе новых вобразаў: Чарэўка—у п'есе «Часаўшчык і курыца», Кропенбер — у п'есе «Гісторыя пяці хвастоў».

Я вельмі рад, што сваёй ігрой у тэатры выклікаў нянавісць да ворагаў народу, любоў і пашану да лепшых людзей чалавецтва — сыноў вялікай партыі Леніна—Сталіна, сыноў рабочага класа, сыноў рэволюцыі.

БУСЕЛ-РЭЙЗМАН — артыст БДТ-3.

...асавы народны тэатр

...я працоўныя масы ордэ... ...ай Совецкай Беларусі свят... пятнаццаць гадоў дзейнас... ...ларускага 3-га дзяржаўнага ..., на чале якога знаходзіц... ...арганізатар, драматург і ...эр, актор і музыка, жы... ... і дэкаратар—таленавіты ...працоўнага народу, народны ... рэспублікі **Владзіслаў Іо... Галубок.**

...ай беларускага совецкага ... ёсць адзнака найвялікшых ... КП(б)Б у галіне правя... ... ленінска-сталінскай на... ...льнай палітыкі, у галіне ...цтва культуры і мастацтва ...нальных па форме і со... ...тычных па зместу, ёсць вы... ...артай барацьбы КП(б)Б су... ... буржуазных нацыяналістаў ...ераў і адщенцаў.

...ай тэатра напаўняе сэрцы ...ных Совецкай Беларусі вя... ...радасцю за сваіх сыноў — ...ноў, узгоеных і ўскормле... ...совецкай зямлёй, шчаслівым ...м, якому партыя большэ... ... любімы і вялікі **Сталін** далі ...е, заможнае жыццё.

...рускі тэатр народжан Вя... ...пролетарскай рэволюцыяй. ...люцыйная Беларусь, пры... ...ая і эксплаатуемая панамі ...талістамі, растаптаная і ...ая жандарскім ботам і па... ...ім бізуном, няграматная і ...ая, не ведала прафесія... ...га тэатра. Некалькі дроб... ...матарскіх гурткоў з нацыя... ...ічна настроенай інтэліген... ...мітыўны рэпертуар з ня... ... камедый і вадэвіляў Ду... ...Марцінкевіча, Каганца і ... — вось і ўся тэатральная ...ура» таго часу, якая не па... ... ніякай каштоўнай спад... ... совецкаму тэатральнаму ...ству.

...ізаваны пасля вызвален... ...ся ад белапалякаў, у лі... 1920 года, беларускі тэатр ...ўся перад неабходнасцю ... рэпертуару і сцэнічна... ...вання маладых няволыт... ...тораў, адшукання сцэніч... ...ляцовак і арганізацыі пра... ... глядача.

...айўня ў зале менскага дома ...веты, перапоўненай чырвонаармейцамі, якія прыбылі з фронту адпачыць, пачалася праца беларускай трупы пад кіраўніцтвам Галубка. У гэты вечар ішла п'еса «Суд» Галубка і выступаў хор пад кіраўніцтвам кампазітара Равенскага. Склад акцёраў новай трупы быў вельмі рознастайны. Сюды ўвайшла ўся сям'я Галубка («Люся, Багуся, Вільгельміна і я»—як піша ў сваіх мемуарах народны артыст В. І. Галубок), пісьменнікі, рабочыя менскіх прадпрыемстваў і студэнты настаўніцкіх курсаў.

Малады тэатр адразу пачаў працу, як масавы народны тэатр. Па пуцёўках Галоўпалітасветы маладыя энтузіясты ставяць спектаклі на Пярэспе, Ляхаўцы, Камароўцы, для чыгуначнікаў, Чырвонай арміі і дзіцячых дамоў, перасоўваючыся са сваім нескладаным рэквізітам з аднаго канца горада ў другі.

Гэта былі цяжкія часы, калі краіна не паспела яшчэ перамагчы разруху, выкліканую вайной і акупацыямі. Дзяржава ўрывала ўсё магчымае для разгортвання культуры і мастацтва, аднак, многага, самага неабходнага, не хапала. Адсутнасць абсталявання і транспарту не спыняе Галубка і ўвесь акторскі калектыў. Сам Галубок малюе дэкарацыі, актор Бусел, былы сталяр, будуе падмосткі, астатнія акторы збіраюць мэблю, бутафорыю. Самі-ж яны ў часе спектакля выконваюць абавязкі рабочых сцэны.

Рэпертуар тэатра таго часу складаецца з невялічкіх п'ес Янкі Купалы, Якуба Коласа, Міхася Чарота, Краліўніцкага, Каганца. Аднак, асновай рэпертуару тэатра на працягу першых сямі гадоў з'яўляюцца меладрамы і вадэвілі самога В. І. Галубка.

Найбольш папулярнымі драматычнымі творамі Галубка з'яўляюцца «Ганка», якая вытрымала да 500 паказаў, «Пан Сурынта» і да 300 паказаў, «Плытагоны» — да 300 паказаў, «Суд», «Пісаравы імяніны» і інш.

Сюжэты гэтых меладрам і вадэвіляў Галубок чэрпаў з народнага жыцця, адлюстроўваючы пераважна быт дарэволюцыйнай вёскі. Але яны не ўздымаліся на ўзровень крытыкі палітычнага і бытавога ўкладу гэтай дарэволюцыйнай вёскі.

Пры ўсёй абмежаванасці пазнавальнага значэння і ідэйна-мастацкага ўзроўню рэпертуару таго часу, работа тэатра была выключна карыснай тым, што абуджала ў шырокіх працоўных масах імкненне да культуры і мастацтва, да аўладання большымі вышынямі совецкага мастацтва.

Любімы тэатр рабочага насельніцтва і беднаты ўскраін Менска пачаў хутка выходзіць за межы горада. Часамі пехатою, з клумкамі рэквізіту на плячах, з зялёнай рэпертуарнай скрыняй, тэатральная працэсія накіроўвалася ў прыгарадныя вёскі Сеннiца, Лошыца, Самахвалавічы, Міхайлова. Для гэтых «гастраляванняў» падмосткі сцэны ўзводзіліся на пляцах, у свірнах, а то і ў сялянскіх хатах. Дэкарацыі і бутафорыі часамі замяняліся растлумачэннямі Галубка, або збіраліся з усяго насельніцтва вёскі.

Вандроўны тэатр меў і незвычайнага глядача. Спектаклі былі заўсёды перапоўнены людзьмі. Апрача крэслаў і задлікаў глядачы займалі ўсе праходы, размяшчаліся на рампе, на суфлёрскай будцы. Яны заходзілі за кулісы, праз вокны і шчыліны ўважліва сачылі за ігрой артыстаў.

Вясной 1924 года тэатр накіроўваецца ў гастрольнае падарожжа ў Полаччыну, дзе за 65 дзён ён даў 68 пастановак, якімі абслужыў 58.000 глядачоў, у Клімаўшчыну і Віцебшчыну. У 1925 годзе тэатр робіць падарожжа па вялікаму маршруту Менск—Барысаў—Лепель — Орша — Бабруйск—Мазыр.

Беларускі дзяржаўны вандроўны тэатр становіцца ўсё больш папулярным сярод працоўных БССР. Ён становіцца вядомым і ў СССР. У саюзным друку мы знаходзім рад водгукаў пра работу тэатра.

«Известия» 11 сакавіка 1927 года пісалі: «Самае цікавае ў тэатральным жыцці Беларусі—гэта вандроўны тэатр Галубка. Галубок сам і аўтар, і дырэктар, і рэжысер. Акторы—яго сям'я і прыяцелі... У масах поспех велізарны... Па тэрыторыі Совецкага Саюза гэта, здаецца, адзіная з'ява».

Журнал «Прожектор» пісаў, што тэатр Галубка «ёсць сапраўды народны тэатр, які прабіраецца да свайго глядача ў самыя глухія куткі беларускіх сёл і вёсак». У такім-жа духу пісаў і журнал «Жизнь искусства».

Гэтая масавасць, народнасць тэатра асабліва прыцягвала да яго ўвагу нацдэмаў. Яны марылі аб тым, каб скарыстаць гэты рухомы, цесна звязаны з найшырэйшымі масамі, прасякаючы ў самыя аддаленыя куткі Беларусі тэатр у мэтах сваёй контррэволюцыйнай прапаганды. Яны прасоўваюць у рэпертуар тэатра некалькі п'есак мацёрага фашыста-нацдэма Ф. Аляхновіча, якія, пад прыкрыццём сімвалічна-містычных вобразаў і сантыментальнай слязлівасці, паклёпнічалі на пролетарскую рэволюцыю, клікалі ўцячы ад новай рэволюцыйнай сапраўднасці да старасветчыны з яе прыгонніцкай эксплаатацыяй, так мілай сэрцу беларускіх нацдэмаў.

Аднак, калектыў тэатра на чале са сваім арганізатарам і кіраўніком В. І. Галубком раскусіў сапраўдную сутнасць і класавую прыроду гэтай нацдэмаўскай страпні. У гэтым яму моцна дапамагала комуністычная партыя, якая накіроўвала тэатр па адзіна правільнаму шляху сапраўды народнага мастацтва. У гэтым яму моцна дапамагалі народныя масы, з якімі тэатр быў шчыльна звязан, у якіх чэрпаў сілу свайго мастацтва і па рэагаванню якіх зразумеў усю антынароднасць і контррэволюцыйнасць аляхновіцкіх спектакляў.

Пад кіраўніцтвам КП(б)Б, пры дапамозе большэвіцкага друку, пролетарскай грамадскасці і шырокіх працоўных мас, тэатр пачынае вызваляцца з-пад нацыяналістычных уплываў. Аднак, час-ад-часу ён яшчэ робіць рад сур'ёзных памылак.

Трапіўшы на рэжысёрскую работу ў тэатр нацдэм Ф. Ждановіч цалкам пранізвае нацдэмаўскай трактоўкай спектакль «Кастусь Каліноўскі». Больш таго, ставячы «Пінскую мадонну» Галубка, у якой аўтар імкнуўся паказаць крывадушнасць рэлігіі, Ждановіч так сцэнічна афармляе гэту п'есу, што яна, па ўласнаму прызнанню Галубка, пачала агітаваць за рэлігію.

І гэтае адхіленне ад лініі народнага мастацтва тэатр хутка перамагае.

Пачынаецца перабудова тэатра за лік уключэння ў яго рэпертуар п'ес совецкіх драматургаў: на тэму класавай барацьбы на вёсцы — «Ярасць» Яноўскага, «Дыктатура» Мікітэнкі, на вытворчую тэму — «Гальштук» Глебава і «Віхор» Сташэўскага — п'есу пра барацьбу з белабандытамі Булак-Балаховіча на тэрыторыі БССР. Аднак, гэта перабудова на першых парах сустракаецца з сур'ёзнымі труднасцямі. Новы мастацкі кіраўнік тэатра рэжысёр Міцкевіч паставіў рад совецкіх п'ес у няправільнай фармалістычнай інтэрпрэтацыі. Ён захапляўся фармалістычным штукарствам, выстаўляў станоўчых герояў нейкімі недарэчнымі бледнымі схэмамі, ад чаго стушоўвалася па сутнасці ідэя п'есы.

Тэатр убачыў, што яму не па шляху з фармалізмам і рашуча парывае з ім.

Так у працэсе гарачай унутраной барацьбы, якая адлюстроўвала па сутнасці класавую барацьбу, што адбывалася ў краіне, рос і мацнеў Беларускі дзяржаўны вандроўны тэатр. І па меры вызвалення яго з-пад чужых яго духу і сутнасці ўплываў, расце яго папулярнасць у самых шырокіх пластах беларускага народу.

Гэты палітычны і мастацкі рост тэатра і рост яго папулярнасці знайшлі сваё адлюстраванне ў радзе ўрадавых актаў.

17 снежня 1928 г. СНК БССР, ацаніўшы велізарную работу Беларускага дзяржаўнага вандроўнага тэатра ў шырокіх масах і адзначыўшы асабліва каштоўную дзейнасць В. І. Галубка, як яго арганізатара, рэжысёра і артыста, надае тав. Галубку годнасць народнага артыста рэспублікі.

У студзені 1932 года тэатр быў рэарганізаваны ў стацыянарны Беларускі 3-ці дзяржаўны тэатр з пастаяннай базай, спачатку ў Віцебску, а потым у Гомелі. На пастаянную работу ў тэатр запрашаецца мастацкім кіраўніком К. Н. Саннікаў, вядучы актор і рэжысёр БДТ-2. Падбіраецца новы рэпертуар з лепшых п'ес рускіх, украінскіх і беларускіх аўтараў.

З прыходам новага мастацкага кіраўніка і прыцягненнем раду рэжысёраў рэалістычнай школы— заслужаны артыст А. Дзікі, заслужаны артыст Міровіч — пачынаецца ўзмоцненая барацьба за выпрацоўку ўласнага творчага твару тэатра, за ўзняцце культурна-палітычнага ўзроўню актораў і іх сцэнічнага майстэрства, за социялістычны рэалізм у тэатральным мастацтве. Такімі рэалістычнымі спектаклямі ў тэатры з'яўляюцца «Часаўшчык і курыца» Качэргі, «Гісторыя пяці хвастоў» Левіна, «Суд» Кірпона і «Сержант Дроб» маладога беларускага пісьменніка Самуйлёнка.

У тэатры вырасла і працуе група таленавітых і культурных актораў, сярод якіх адзначаюцца тт. Згіроўскі, Быліч, якія далі рад выдатнейшых каларытных вобразаў, а таксама тт. Дзядзюшка, Шашалевіч, Бусел, Шынко, Блажэвіч, Вашкевіч, Даніловіч, Несцяровіч, Качынская, Вазнясенскі, Свірчэўскі, Лазарчык і моладзь Клеўская, Савіч, Гарэлаў, Гаробчанка і інш.

На чале тэатра працягвае актыўную працу яго нястомны і бяззменны кіраўнік, папулярнейшы тэатральны майстар, народны артыст рэспублікі Владзіслаў Іосіфавіч Галубок, гатовы да далейшай барацьбы за аўладанне новымі вышынямі социялістычнага мастацтва, за далейшае ўзмацненне сувязі тэатра з шырокімі масамі.

Перад тэатрам паўстаюць вялікія радасныя перспектывы далейшай творчасці, паўстаюць новыя задачы.

Узняўшы ідэйна-мастацкі ўзровень сваіх спектакляў, узбагаціўшы культуру актораў, тэатр павінен з яшчэ большай сілай разгарнуць работу над самым шырокім скарыстаннем у сваёй творчай рабоце багацейшага беларускага фальклора — народнай музыкі, спеваў, танцаў, панесці каштоўную народную творчасць да масавага глядача, паглыбіць і расшырыць свае сувязі з калгасным глядачом самых аддаленых куткоў рэспублікі, прадаўжаючы традыцыі працяглых гастроляй на прадпрыемствы, у калгасы і соўгасы. Тэатр павінен з яшчэ большай актыўнасцю выхоўваць кадры драматургаў.

Перамогі тэатра адбыліся таму, што ім штодзенна кіруе наша партыя, кіруе ЦК КП(б)Б і асабіста тав. **Гікало**, які клапатліва і штодзенна дапамагае тэатру ў яго ідэйна-творчым росце. Пад гэтым выпрабаваным кіраўніцтвам тэатр, на чале з народным артыстам рэспублікі Галубком, і надалей будзе працаваць на славу і радасць нашай вялікай соцыялістычнай радзімы.

Падрабязнасці япона-манчжурскага налёту на Булун-Дэрсун

УЛАН-БАТОР, 20 снежня. (БЕЛТА). Тут толькі-што атрымана паведамленне аб тым, што япона-манчжурскі атрад які зрабіў налёт на заставу Булун-Дэрсун, папоў назад на манчжурскую тэрыторыю, спаліўшы спачатку ўшчэнт усе будынкі заставы і забраўшы з сабой усе прадукты і гаспадарчыя рэчы.

Паводле дадатковых вестак, у ліку забітых японцамі знаходзіцца памочнік начальніка заставы Собоб і 4 цырыкі (салдаты). Апрача таго, некалькі цырыкаў уведзена японцамі з сабой у Манчжоў-Го.

Агульная колькасць япона-манчжурскага атрада складала каля 300 чалавек на 10 грузавіках. На кожным з іх было па 1—2 станкавых кулямёты. На легкавой машыне, якая суправаджала японскі атрад, паміма японскага афіцэра, было два рускіх белагвардзейцы.

Падаплёка япона-манчжурскай правакацыі

ХАБАРАЎСК, 21 снежня. (БЕЛТА). Тут атрыманы з Сіньцзіна даставерныя весткі, якія асвятляюць падаплёку апошняга налёту япона-манчжурскіх войск на пагранічную заставу Мангольскай Народнай Рэспублікі. Пасля спынення япона-манчжура-мангольскіх перагавораў на ст. Манчжурыя квантунская армія стала дабівацца дазволу Токіо (сталіца Японіі) на правядзення некалькіх налётаў на Манголію і нават на прасоўванне ўнутр краіны. Аднак, Токіо з адказам не спяшыла, а квантунская армія не адважвалася на дзеянні на ўласную рызыку і страх.

Некальні часу таму назад у Сіньцзіне была атрымана заява ад аднаго з японскіх ваенных аташэ за граніцай, які ўказваў што поўная бяздзейнасць квантунскай арміі пасля разрыву перагавораў можа быць вытлумачана ў Манголіі, а таксама ў СССР, як слабасць Японіі і як апраўданне пазіцыі МНР у перагаворах. І таму ён настойваў на неадкладным уварванні япона-манчжурскіх войск на мангольскую тэрыторыю, каб ажыццявіць пагрозы, якія пускаліся ў ход японцамі ў часе перагавораў. Ён пры гэтым прапанаваў падрабязны план паслядоўных налётаў на розныя пункты граніцы, якія павінны абавязкова суправаджацца ўводам і нават забойствам мангольскіх салдат. Ён даходзіў нават да таго, што прапанаваў не пакідаць Манголію ў спакоі, калі нават гэта магло-б прывесці Японію да ваеннай сутычкі з СССР.

Гэта прадстаўленне зрабіла вялікае ўражанне на штаб квантунскай арміі, які рашыў зрабіць пробны налёт, не чакаючы санкцыі Токіо. У сучасны момант у Сіньцзіне абмяркоўваецца астатняя частка гэтага плана.

АНГЛІЙСКІ ДРУК АБ СТАНОВІШЧЫ НА МАНЧЖУРА-МАНГОЛЬСКАЙ ГРАНІЦЫ

ЛОНДАН, 21 снежня. (БЕЛТА). Усе газеты друкуюць на відным месцы паведамленні аб узрастаючай напружанасці на манчжура-мангольскай граніцы з прычыны нападу японскіх войск на пагранічны пост Мангольскай народнай рэспублікі. Газеты адносяцца з поўным недавер'ем да японскага сцверджання аб нібыта агрэсіўных намерах СССР і Манголіі. «Дэйлі геральд» называе выпады японскага друку па гэтаму повапу «байкамі» і падкрэслівае, што на гэтым тыдні японскія арміі ў Манчжурыі атрымалі многатысячныя падмацаванні.

ПАСЛЯ ПРАВАЛУ ПРАЕКТА ЛАВАЛЯ-ХОРА

Антоні Ідэн — міністр замежных спраў Англіі

ЛОНДАН, 22 снежня. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, Антоні Ідэн назначаны міністрам замежных спраў.

Ідэн вядомы, як прыхільнік ідэй Лігі нацый і прынцыпу калектыўнай бяспечнасці.

У канцы сакавіка 1935 года Ідэн у якасці прадстаўніка англійскага ўрада наведаў Маскву.

РАЁННЫЯ ЦЭНТРЫ БССР.

ПЕТРЫКАЎ

На высокім левым беразе Прыпяці размясціўся старынны палескі горад Петрыкаў. Узнік ён яшчэ тады, калі рэкі адыгрывалі рашаючую ролю ў гандлёвых зносінах.

Тут жыло шмат купцоў, якія мелі ў цэнтры горада каменныя магазіны, скуплялі ў сялян за бясцэнак сельскагаспадарчыя прадукты, дралі з іх тры скуры за прамысловыя вырабы. Папы, ксяндзы і равіны аказвалі гандлярам вялікую дапамогу.

Вакол было цёмна і брудна. Вясной і восенню па вуліцах нельга было праехаць: ніводная з іх не была забрукавана. У зелені ўтапалі «божыя дамы», якіх налічвалася каля дзесятка. Школа ў горадзе была адна. Газавыя ліхтары гарэлі толькі каля магазінаў.

Так выглядаў дарэвалюцыйны Петрыкаў. За восемнаццаць гадоў совецкай улады ад яго старога абліча амаль не асталося нічога. Муляраўская вуліца забрукавана дубовым тарцам. Па абодвух баках яе пасаджаны ў два рады дрэвы. Вуліца імя Волі забрукавана цэглай і азялепена. Электрычнасць асвятляе не толькі цэнтральныя вуліцы, але і акраіны. Электраэнергію выпрацоўваюць дынамамашыны на гарадскім камбінаце і судаверфі.

На судаверфі працуе 200 чал. На цагельным заводзе, які выпускае 2,5 мільёна цэглы ў год — 100 рабочых.

Раней у горадзе не было лазні. Зараз пабудавана новая лазня з двума аддзяленнямі і ваннамі. Прапускная здольнасць яе 500 чал. у суткі.

Ёсць у Петрыкаве гукавы кінотэатр. Змяшчаецца ён у былой гарадской царкве, будынак якой нанова пераабсталяваны. Каля тэатра разбіт сквер, які адным сваім бокам выходзіць да рэчкі. Вясной адсюль можна бачыць прыгожы разліў Прыпяці. Летам перад вачыма рассцілаюцца шырокія прасторы заліўной сенажаці.

Апрача кінотэатра ў горадзе ёсць два рабочых і адзін калгасны клубы, дом партасветы, радыёвузел.

Р. ФРАЛОЎ.

Газетныя радкі

ГАРАДСКІ ТЭАТР У РЭЧЫЦЫ.

1 лютага 1936 года ў Рэчыцы будзе закончана будаўніцтва гарадскога тэатра. Зала тэатра разлічана на 800 чалавек. («Рэчыцкая праўда»).

ПРОДАЖ ЛІТАРАТУРЫ І МУЗЫЧНЫХ ІНСТРУМЕНТАЎ.

Глускі магазін «БАКТ» за 11 месяцаў прадаў мастацкай літаратуры на 58 тыс. руб., розных музычных інструментаў на 7400 руб. («Сцяг

★ ★ ★

У ЧАЦВЕРТЫМ ГОДЗЕ ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ

РЭКАНСТРУКЦЫЯ І БУДАЎНІЦТВА ПРАДПРЫЕМСТВАЎ НАРКАММЯСЦПРОМА

У 1936 годзе намячаецца рэканструкцыя і будаўніцтва цэлага раду прадпрыемстваў Народнага камісарыята мясцовай прамысловасці. Пачнецца рэканструкцыя віцебскай акулярнай фабрыкі, новабарысаўскага шклянога завода і іншых прадпрыемстваў. У Менску пачнецца будаўніцтва завода метала-фурнітуры. У Барысаве намячаецца будаўніцтва новай фабрыкі, якая будзе выпускаць 3.000 піяніна ў год. Агульны аб'ём будаўніцтва па Наркаммясцпрому ў 1936 годзе будзе складаць каля 55 мільёнаў рублёў.

ВЫПУСК ПРАДМЕТАЎ ШЫРОКАГА ЎЖЫТКУ

У новым гаспадарчым годзе прадпрыемствы Наркаммясцпрома БССР пачнуць выпускаць пашыраны асартымент, а таксама асвойваць выраб новых прадметаў шырокага ўжытку. З метала пачнецца выраб французскіх замкоў, вешалак, літар для галош, пласцінак для канькоў, фасонных малаткоў, нікеляваных нажовак, скрыначак для мазі, ацынкаванай пасуды. Прадпрыемствы лёгкай прамысловасці будуць выпускаць шаўковы трыкатаж, сандаліі, камбінаваны абутак (тэкстыль са скурай), кілішкі, графінчі, галаўныя шчоткі, фасонныя гузікі і т. д. Пашыраецца асартымент мэблі. Будуць выпускацца шафы са шклом, разборныя аконныя карнізы, дзіцячая мэбля і т. д.

КОРАТКА

(АД КАРЭСПАНДЭНТАЎ «ЗВЯЗДЫ»).

★ **Конкурс на лепшую сельскую бібліятэку** заканчваецца. За час конкурсу арганізавана 870 новых пастаянных і перасовачных калгасных бібліятэк. Бібліятэкі закупілі марксісцка-ленінскай і мастацкай літаратуры на суму каля трох мільёнаў рублёў.

★ **Гадавы фінансавы план** выкананы Менскім раёнам 16 снежня на 100 проц. Уздзенскі раён 20 снежня выканаў гадавы план мабілізацыі сродкаў на 100.3 проц.

★ **4.129 пуцёвак і курсовак на курорты** Крыма, Каўказа і Украіны атрымалі ў бягучым годзе рабочыя-ўдарнікі, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя БССР. У лік першага квартала 1936 года беларускае курортнае бюро атрымала ўжо 329 санаторных пуцёвак і 140 курсовак на курорты Саюза.

★ **Каля 40 праектаў паступіла** з Масквы, Ленінграда, Горкага, Менска, Гомеля ў журы ўсебеларускага конкурсу на лепшую калгасную пабудову. У бліжэйшыя дні адкрываецца выстаўка праектаў.

★ **Сесія Беларускай акадэміі навук** адкладзена згодна пастановы прэзідыума акадэміі [illegible]

★ **460 урачоў выпусціць** у 1936 годзе Беларускі медыцынскі інстытут. Першая група выпускнікоў заканчыць заняткі ў студзені.

На ўсесаюзнай нарадзе стаханаўцаў лесапілення ў Бабруйску. Бабруйскі аэраклуб арганізаваў катанне стаханаўцаў дэлегатаў нарады на самалётах. На здымку: дэлегаты нарады тт. Капышна і Рушко ля самалёта перад палётам.

Фото Я. САЛАВЕЙЧЫКА.

Харавыя і музычныя гурткі — ва ўсе калгасы БССР

Прэзідыум ЦВК БССР ухваліў ініцыятыву і работу саюза совецкіх кампазітараў БССР па арганізацыі калгасных харавых і музычных гурткоў у Заслаўскім і Менскім раёнах. Адзначыўшы вялікую арганізацыйную работу і мастацкую кампазітараў таўнасць выступаўшых на паказе калгаснай самадзейнасці ў мястэчку Заслаўль 19 снежня 1935 года гурткоў, — прэзідыум ЦВК БССР прэміраваў заслаўскую дзесяцігадовую школу музычнымі інструментамі для духавога аркестра. Харавыя гурткі калгаса «Другая пяцігодка», Грычанскага сельсовета, Менскага раёна, і гурткі калгасных брыгад калгаса «Полымя», Заслаўскага раёна, прэміраваны патэфонамі. Наркамасветы і Саюзу совецкіх кампазітараў і ўсім райвыканкомам даручана перанесці вопыт Заслаўскага раёна па арганізацыі калгасных хораў і музычных гурткоў ва ўсе раёны БССР.

54 ТОНЫ ЛУБІНУ З ГЕКТАРА

Усесаюзны навукова-даследчы інстытут балотнай гаспадаркі ў Менску дабіўся надзвычай цікавых рэзультатаў, якія пацвярджаюць магчымасць атрымання на дрэнных па сваёй структуры глебах высокіх ураджаяў такой каштоўнай культуры, як лубін. Вопыты ўпершыню праводзіліся ў гэтым годзе на мопна-падзолістых, забалочаных землях саўгаса «Лужкі», Іванаўскай вобласці. Лубін, насенне якога было заражана нітрагінам, пасеяны па фасфарытнаму ўгнаенню і калчаданнаму агарку, даў ураджай зялёнай масы — 54 тоны на адзін гектар, у той час, як побач на гэтых-жа землях лубін, пасеяны без агарка, толькі з нітрагінам даў 21 тону. Пасеяны-ж без нітрагіна і без агарка — даў ураджай усяго 8 тон.

ЗНІЖЭННЕ РЫНАЧНЫХ ЦЭН НА МЯСНЫЯ ПРАДУКТЫ

Рынкавыя цэны на мясныя прадукты ў Менску, Віцебску, Гомелі і Оршы ў лістападзе намнога знізіліся ў параўнанні з вераснем. Цэны на гавядзіну па Віцебску знізіліся на 31,2 проц., па Гомелю — на 25 проц. і т. д. Цэны на бараніну знізіліся па Менску на 18,7 проц., Віцебску — 21,4 проц., Гомелю — 12,5 проц.

Значна павялічыўся прывоз прадуктаў. Калі ў верасні мясных прадуктаў на менскія рынкі было прывезена 724 цэнтнеры, то ў лістападзе прывоз іх павялічыўся да 1.130,5 цэнтнераў. Павелічэнне ёсць і на іншых гарадах.

ПАПРАЎКА САКРАТАРЫЯТА ЦВК СССР

У апублікаванай 17 снежня г.г. пастанове ЦВК Саюза ССР ад 16 снежня г.г. у склад членаў Пушкінскага Камітэта памылкова было змешчана прозвішча Джабарлы — павінна быць надрукавана Самед Вургун.

ШАХМАТНЫ І ШАШАЧНЫ ТУРНІРЫ—ПОЎФІНАЛЫ

21 снежня вечарам закончыўся восьмы тур шахматнага і шашачнага турніраў-поўфіналаў на першынства ВЦСПС. У восьмым туры сустрэліся два лідэры турніра майстар Юдовіч і чэмпіён БССР Сіліч. Абодва на 34 ходзе згадзіліся на нічыю. Пасля васьмі тураў на першым месцы па-ранейшаму ідуць — майстар Юдовіч і чэмпіён БССР Сіліч. Па шашках на першым месцы па-ранейшаму ленінградзец Байвоў. 22 снежня днём ігры не было, увечары іграўся дзевяты тур.

ЗДАРЭННІ

★ **Ліквідацыя групы зладзеяў.** Доўгі час у Крычаўскім раёне арудавала група зладзеяў, якія перасяжна кралі жывёлу. У гэту групу ўваходзілі жыхары в. Гарбаткі І. В. Партноў, які мае шэсць судзімасцей за крадзеж, С. Х. Кавалёў, — аднаасобнік, меў некалькі прыводаў за крадзеж, В. С. Кавалёў — аднаасобнік і жыхар в. Іванаўка В. М Таўпыга — былы цвёрдазаданнік, судзімы. На працягу года яны ўкралі трое коней са збруяй, калёсы, брычку і т. д. Зладзеі арыштаваны і прыцягваюцца да судовай адказнасці.

★ **Няшчасны выпадак.** Рабочы саўгаса імя Карла Лібкнехта Менскага раёна, т. Шуцкі на санях, запрэжаных парай коней вёз для фабрыкі-кухні адну тону бульбы. Спускаючыся з гары ў Менску каля нямецкіх могілак, Шуцкі ўзяў коней за аброці, каб стрымаць іх пры спуску. Схіл быў вялікі і стрымаць коней яму не ўдалося. Яны пабеглі і падмялі пад сябе Шуцкага які быў тут-жа задушан на смерць.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Дом партактыва даводзіць да ведама партарганізацый што лекцыя тав. Зяўкова пераносіцца з 24-га снежня на другі дзень.

Аб дні лекцыі будзе асобна паведамлена.

Білеты, раздадзеныя на 24-е, сапраўдны.

---

26 снежня ў 7 гадзін вечара ў памяшканні Дома партактыва (па[illegible] кой 21) адбудзецца кансультацыя тав. Лур'е для прапагандыстаў кандыдацкіх школ.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

калектывізацыі»).

кончыць заняткі ў студэнц...

Затрудненні французскага ўрада

ПАРЫЖ. 20 снежня. Палітычныя колы і большасць газет зыходзяцца на тым, што правал парыжскага плана і адстаўка Хора пацягнуць за сабой падзенне габінета Лаваля. Мяркуюць, што Лаваль або зараз-жа падасць у адстаўку, або будзе звергнут палатай 29 снежня пры абмеркаванні запытанняў аб замежнай палітыцы. Аперацыю па звяржэнню ўрада можа на сябе таксама ўзяць сенат пры абмеркаванні законаў аб фашысцкіх лігах. У магчымасць роспуску палаты ўрадам мала хто верыць.

Бюро фракцыі радыкал-сацыялістаў звярнулася да Эрыо з просьбай застацца на пасту старшыні партыі. Эрыо адказаў пісьмом, у якім заяўляе, што ён не раз ужо цярпеў ад супярэчнасці паміж яго становішчам як члена габінета і старшыні партыі і не можа перагледзець сваё рашэнне аб адстаўцы.

Ваенныя падрыхтаванні на выпадак Італа-англійскай сутычкі

ЛОНДАН, 21 снежня. (БЕЛТА). Газета «Дэйлі тэлеграф» паведамляе, што італьянскія войскі, сканцэнтраваныя ўздоўж егіпецкай граніцы Лівіі (калонія Італіі ў Паўночнай Афрыцы) ў тры разы пераважаюць колькасць англійскіх войск у Егіпце. Новаадпраўляемая механізаваная дывізія яшчэ больш павялічыць перавагу італьянцаў.

БЕРЛІН, 21 снежня. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва «Юнайтэд прэс», з Каіра адпраўлен к егіпецка-лівійскай граніцы англійскі танкавы корпус. Туды-ж за апошні час накіроўваюцца шматлікія англійскія ваенныя часці.

ЛОНДАН, 21 снежня. (БЕЛТА). Згодна паведамленняў, якія з'явіліся ва ўсіх газетах, англійскі ўрад яшчэ да паездкі Хора ў Парыж звярнуўся да раду краін, якія маюць выхад у Сярэдземнае мора, з запытаннем **аб магчымасці ваеннага падтрымання з іх боку ў выпадку нападу італьянскіх узброеных сіл на брытанскі флот у адказ на прымяненне санкцый.**

Станоўчыя адказы паступілі на працягу 48 гадзін ад Турцыі, Грэцыі, Югаславіі і Румыніі, а ўчора Малая Антанта таксама дала станоўчы адказ. Толькі ад Іспаніі пакуль што няма адказу. «З прычыны гэтага, як указвае «Дэйлі геральд», брытанскаму ўраду будзе цяжка знайсці новыя прычыны для далейшага замаруджання прымянення нафтавых санкцый». Газеты «Таймс» і «Дэйлі тэлеграф» зварачаюцца да краін, крытыкаваўшых парыжскія ўмовы, з прапановай выказаць сваю гатоўнасць да супрацоўніцтва «ў больш грозных мерапрыемствах». «Таймс» прапануе наладзіць нараду зацікаўленых дзяржаў.

БУРНЫЯ АНТЫЯПОНСКІЯ ДЭМАНСТРАЦЫІ КІТАЙСКАГА СТУДЭНЦТВА

ШАНХАЙ, 20 снежня. (БЕЛТА). Студэнцкія дэманстрацыі ў Шанхаі цягнуліся ўсю ноч. Сёння раніцой, не гледзячы на лівень, дэманстравала больш 4.000 студэнтаў і вучняў сярэдніх школ. У Нанкіне сёння дэманстравалі 8.000 студэнтаў. Аб грандыёзнай дэманстрацыі паведамляюць з Ханькоу. У Аньціне і Амоі адбыліся студэнцкія мітынгі, на якіх вынесены рэзалюцыі аб стварэнні «Асацыяцыі нацыянальнага выратавання».

Нанкінскі ўрад прыняў рашэнне, якое фактычна забараняе студэнтам стачкі, дэманстрацыі і калектыўныя петыцыі.

ШАНХАЙ, 21 снежня. (БЕЛТА). Ва ўчарашніх дэманстрацыях студэнтаў у Учане, Ханькоу і Хан'яне прымала ўдзел больш 10 тысяч чалавек. Выставіўшы моцныя паліцэйскія атрады на пераправах праз рэкі Янцзы і Ханьцзян, улады прабавалі не дапусціць злучэння студэнцкіх калон гэтых трох гарадоў, але студэнты, пераправіўшыся на лодках, усё-такі аб'ядналіся ў агульную дэманстрацыю.

Тэатральная зала клуба металістаў (вул. Кірава, 12, тэл. 25-384)

СПЕКТАКЛІ АБЛАСНОГА ТЭАТРА МУЗКАМЕДЫІ Заходняй вобласці

Сёння, 23 снежня,

Пастаянная картка № 18

„ГОЛУБАЯ МАЗУРКА“

Музкамедыя ў 3-х дзеях. Музыка Легара.

Пачатак роўна ў 9 гадзін вечара.

Прымаюцца заяўкі на калектыўнае наведванне і пастаянныя месцы на льготных умовах.

Каса адкрыта з 12 да 2 г. дня і з 5 да 9 гадзін вечара.

Наступная пастаноўка—„РОЗ-МАРИ“

Менскі гарадскі фінансавы аддзел

на падставе пастановы НКФ СССР ад 7.IX-1930 г. за № 624 **ПРАПАНУЕ** ўсім ніжэйпералічаным прадпрыемствам і арганізацыям, якія знаходзяцца на тэрыторыі г. Менска і якія абавязаны тымі ці іншымі плацяжамі ў бюджэт,

зарэгістравацца ў горфінаддзеле на 1936 г.

шляхам перадачы рэгістрацыйнай заявы па ўстаноўленай форме.

Тэрмін рэгістрацыі—да 30 снежня 1935 г.

Рэгістрацыі падлягаюць:

прадпрыемствы дзяржаўнай і комунальнай прамысловасці, фабрыкі, заводы, майстэрні, арганізацыі саматужна-прамысловай і сельскагаспадарчай кааперацыі, ОРС'ы, сельспажыў таварыствы і іншыя арганізацыі спажывецкай і інвалідная кааперацыі, прадпрыемствы дзяржгандлю, транспартныя і пагрузачна-разгрузачныя арганізацыі, будаўнічыя і архітэктурныя канторы пры ўсіх пабудовах, аб'яднанні, трэсты, базы, склады, розныя філіялы, канторы, снабсбыты, агенцтвы бюро, кансультацыі і ўпаўнаважаныя, прадпрыемствы грамадскіх арганізацый, таварыствы, экспартныя арганізацыі, друкарні і граверныя майстэрні, навучальна-вытворчыя ўстановы і фабзавучы, прадпрыемствы калгасаў, саўгасы і ўсе сельскія гаспадаркі пры арганізацыях, прадпрыемствах, установах і вайсковай часці, цырульні і іншыя майстэрні пры жактах, установах і арганізацыях, адкрытыя прадпрыемствы для прыняцця яды і напіткаў, буфеты і ўсе закрытыя сталовыя, дзе прадаюцца: піва, папіросы ці кандзіцерскія вырабы, а таксама ўсе іншыя арганізацыі, якія займаюцца прамысловай і гандлёвай дзейнасцю.

Прадпрыемствы з разгалінаванай сеткай да рэгістрацыйнай заявы прыкладаюць спіс аперацыйных адзінак.

Тыя з пералічаных арганізацый і прадпрыемстваў, якія абкладаюцца падаткам са звароту, бюджэтным і нацэнкамі і інш. плацяжамі ў цэнтралізаваным парадку Наркамфінам БССР або фінорганамі іншых гарадоў і мясцовасцей СССР, абавязаны замест рэгістрацыйнай заявы прадставіць фінаддзелу не пазней 10 студзеня 1936 г. даведку па ф. № 5.

Арганізацыі і прадпрыемствы, не ўплочваючыя падатку са звароту або іншых плацяжоў у бюджэт, з прычыны розных падстаў (адсутнасць абкладаемых зваротаў, вызваленне па льготах, унутраныя звароты і т. д.), **павінны не пазней 5 студзеня 1936 г.** прадставіць Горфінаддзелу асобныя паведамленні аб адсутнасці ў іх абкладаемых аб'ектаў

РЭГІСТРАЦЫЙНЫХ ЗАЯЎ

не прадстаўляюць толькі тыя адзінкі мясцовага значэння, звароты якіх абкладаюцца менскім горфінаддзелам у складзе ўсёй арганізацыі, куды ўваходзяць гэтыя адзінкі (напрыклад, крамы горрабкопа, ЗРК, ОРС'аў, Белгандля і інш.)

Бланкі рэгістрацыйнай заявы і бланкі даведкі ф. № 5 выдаюцца ў Горфінаддзеле (вул. К. Маркса, Горсавет, 2-гі паверх, пакой 20).

За ўхіленне ад рэгістрацыі вінаватыя будуць прыцягнуты да адказнасці.

МЕНСКІ ГОРФІНАДДЗЕЛ.

11 снежня 1935 г.
гор. Менск.

Першы Беларускі дзяржаўны тэатр БДТ-1	Сёння, 23 снежня, ВЕЛІКАДУШША. Пачатак у 8 г. веч. Білеты прадаюцца ў касе тэатра
Гукавы кінотэатр „Чырвоная зорка“	Музыкальна-гукавы фільм МАЦІ па матывах твора М. ГОРКАГА
ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «ПРОЛЕТАРЫЙ»	Мастацкі гукавы фільм БАГАЦЦІ загінуўшага КАРАБЛЯ
ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «Інтэрнацыянал»	Гукавы фільм ПОЎНАЛЕЦЦЕ
КІНО СПАРТАК	Замежны мастацкі фільм Я ВОЛЬНЫ

2-й Савецкай бальніцы

ПАТРЭБНЫ:

вопытны картатэтчык, санітары і санітаркі.

За спраўкамі звярачацца ў кантору бальніцы.

На падставе пастановы прэзідыума праўлення Белкаапсаюза ад 26 лістапада 1935 г. і пастановы оргбюро полацкага акруговага спажыўсаюза ад 3 снежня 1935 года,

Асвейскі райспажыўсаюз з 19 снежня

ліквідуецца

Усе прадпрыемствы, установы і асобы, маючыя прэтэнзіі да асвейскага райспажыўсаюза, павінны прад'явіць іх ліквідкому **да 1 студзеня 1936 года.**

Пасля ўказанага тэрміну ніякія прэтэнзіі прымацца не будуць.

ЛІКВІДКОМ.

Партком, прафком, рэктарыят, навуковыя работнікі і ўвесь калектыў студэнцтва БДУ выказваюць свае спачуванне акадэміку ЩЧАРБАКОВУ па поваду смерці ЯГО БАЦЬКІ

ПАСТАНОВА № 50

прэзідыума Менскага Гарадскога Совета ад 13 снежня 1935 г.

аб правядзенні перапісу жывёлы на 1 студзеня 1936 г.

У адпаведнасці з пастановай СНК БССР ад 14 лістапада 1935 г., Менскі Гарадскі Совет **пастанаўляе:**

1. Прапанаваць інспектуры Наргасучота за час з 1 студзеня па 10 студзеня 1936 года правесці па гораду Менску па становішчу на 1 студзеня 1936 года перапіс буйнай рагатай жывёлы, авечак, коз, свіней і коней ва ўсіх гаспадарках прадпрыемстваў, устаноў, кааперацыйных і грамадскіх арганізацый, а таксама і ў гаспадарках прыватнага карыстання жывёлы.

2. Прапанаваць кіраўнікам дзяржаўных, грамадскіх арганізацый і прадпрыемстваў да пачатку перапісу закончыць інвентарызацыю жывёлы на 1 студзеня 1936 года і падрыхтаваць правераныя даныя аб выкананні плана пагалоўя жывёлы, вырошчвання маладняка і абароту стада за 1935 г.

3. Папярэдзіць усіх кіраўнікоў прадпрыемстваў, устаноў, грамадскіх і кааперацыйных арганізацый, што за своечасовае і добрасумленнае запаўненне бланкаў па перапісу жывёлы, яны нясуць персанальную адказнасць.

4. Для правядзення перапісу жывёлы па гораду прапанаваць тав. Кузняцовай вылучыць у распараджэнне інспектуры Наргасучота настаўнікаў 40 чалавек тэрмінам з 1 студзеня па 10 студзеня 1936 г.

5. Прапанаваць усім праўленням жактаў, ЖБКТ і прыватным домаўласнікам пры перапісу жывёлы ў гаспадарках прыватнага карыстання жывёлай, праверыць запоўненыя спіскі рэгістратарамі і ў пісьмовай форме пацвердзіць правільнасць запісу аб колькасці ўлічанай жывёлы.

Папярэдзіць усіх старшынь жактаў, ЖБКТ і домакіраўнікоў, што яны аднолькава з рэгістратарамі нясуць адказнасць за правільны ўлік жывёлы.

Асобы, вінаватыя ў скрыцці жывёлы ад перапісу, прыцягваюцца да крымінальнай адказнасці.

6. З мэтай выяўлення ўкрыцця жывёлы пасля правядзення перапісу, правесці кантрольны абход двароў, ахапіўшы не менш 10 проц. усіх гаспадарак прыватнага карыстання жывёлай. Даручыць тав. Энштэйну для правядзення кантрольнага абходу вылучыць 10 чалавек членаў горсовета.

Старшыня Менскага горсовета Е. ЖУКОВІЧ.
Сакратар Менскага горсовета І. КАЗЛОЎСКІ.

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА

Да ведама фабзаўмясцкомаў і рабочкомаў

Пры Беларускім дзяржаўным тэатры Оперы і балета

ПАСЛЯ РАМОНТУ

АДКРЫЛАСЯ КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛА

(Рог вул. Карла Маркса і Урыцкага 13-15 — памяшканне б. тэатра «Красный зал»).

Тэатр арганізуе канцэрты па наступных праграмах:

СІМФАНІЧНЫЯ КАНЦЭРТЫ з удзелам салістаў-вакалістаў.

ВЕЧАРЫ ОПЕРНЫХ УРЫЎКАЎ з удзелам аркестра, вакальна-масавага ансамбля балета і салістаў тэатра.

ВЕЧАРЫ БАЛЕТНАГА ДЫВЕРТЫСМЕНТА з удзелам усяго складу балета тэатра.

ВЕЧАРЫ-КАНЦЭРТЫ РОЗНАХАРАКТАРНЫХ ПРАГРАМ

Памяшканне канцэртнай залы прадастаўляецца для правядзення канцэртаў, лекцый, сходаў, дакладаў, стаханаўскіх вечароў, канферэнцый і т. д.

Заяўкі на канцэрты і вечары прымаюцца штодзенна з 10 да 4 гадз. дня адміністрацыяй тэатра. Даведкі па тэл. 24-625, 24-750, 21-834.

Пры канцэртнай зале ёсць спецыяльная зала для масавых танцаў і гульняў.

ДЫРЭКЦЫЯ БДТОБ.

ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: Габінет рэдактара — 21-352. Габінет нам. рэдактара — 25-188 Сакратарыят — 20-830. Прамысловы аддзел — 21-356. Аддзел масавай інфармацыі—25-189 Партыйны аддзел- 21-353 Сельскагаспадарчы аддзел 21-846 Аддзел асветы літаратуры і мастацтва — 23-955 Аддзел пісем—21-399 Загадчык выдавецтва — 21-858 Бухгалтэрыя — 21-845 Аддзел аб'яў і тыражны — 21-351 АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: МЕНСК, Савецкая, 63.

Тыраж 99256 экз.

Друкарня газеты «Звязда», Менск, Савецкая, 63.

Прэзідэнцкая бібліятэка Рэспублікі Беларусь